

BUDAÖRSI ZIPPEL-ZAPPEL ÓVODA KÉTNYELVŰ HELYI NEVELÉSI PROGRAMJA

AZ ÓVODA JOGI STÁTUSZA

INTÉZMÉNY NEVE: ZIPPEL-ZAPPEL NÉMET NEMZETISÉGI ÓVODA

CÍME: 2040 BUDAÖRS LÉVAI U. 36.

TELEFON/FAX: +36 / 23 / 420-414

FENNTARTÓJA: *BUDAÖRS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA*

KÉPVISELŐJE: LÁSZLÓ GÁBORNÉ

ALAPÍTÁS ÉVE: 1978.

ALAPÍTÓ OKIRAT KELTE: 2013. MÁJUS 21.

AZ ÓVODA BEFOGADÓKÉPESSÉGE:

100 GYERMEK

ALAPÍTÓ OKIRATBAN MEGHATÁROZOTT MAXIMÁLIS GYERMEKLETSZÁM:

120 GYERMEK

AZ ÓVODAI CSOPORTOK SZÁMA:

4 GYERMEKCSOPORT

FELÜGYELETI SZERVE: *BUDAÖRS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA*

AZ ÓVODA ALAPTEVÉKENYSÉGE, SZAKFELADATA:

- *KÉTNYELVŰ (NÉMET NEMZETISÉGI) ÓVODAI NEVELÉS*
- *A NÉMET NEMZETISÉG IDENTITÁSTUDATÁNAK, KULTURÁLIS HAGYOMÁNYAINAK MEGÖRZÉSE, ÁPOLÁSA, FEJLESZTÉSE*

INTÉZMÉNY VEZETŐJE: LÁSZLÓ GÁBORNÉ

„A kisgyermek, ez az érdekes személyiség
tevékenykedik, emlékezik, gondolkodik, főleg
azonban érez és akar.

Csakhogy minél céltudatosabban figyel,
gondolkodik, annál kíváncsibb lesz,
annál több megismernivalóra bukkan.

Nincs megállás, elindulni az emberré válás útján.”

Kohlil Gihran

Tartalomjegyzék

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:	6
I. HELYZETKÉP - ÓVODÁNK BEMUTATÁSA, KONCEPCIÓJA	7
II. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI	8
1. TÁRGYI ÉS SZEMÉLYI FELTÉTELEK	8
2. AZ ÓVODÁBA LÉPÉS FELTÉTELE	9
3. ISKOLAI ALKALMASSÁG	9
4. SZERVEZÉSI, MŰKÖDÉSI REND.....	10
III. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉP	14
IV. JÖVŐKÉPÜNK	16
V. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI - FELADATAI	18
1. EGÉSZSÉGRE NEVELÉS ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉS	18
1.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KIALAKÍTÁSA.....	18
1.2. EGÉSZSÉGRE NEVELÉS, GONDOZÁS, EGÉSZSÉGVÉDELEM	20
1.3. KÖRNYEZETI NEVELÉS	23
2. ÉRZELMI, ERKÖLCSI NEVELÉS ÉS SZOCIÁLIS KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE.....	24
2.1. SZOCIALIZÁLÓDÁS, KÖZÖSSÉGI NEVELÉS ALAKULÁSÁNAK SZÍNTEREI:	26
3. AZ ANYANYELVI - ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS	28
4. NÉMET NEMZETISÉGI NEVELÉS.....	29
VI. ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	33
1. JÁTÉK	33
2. MOZGÁS.....	35
3. ESZTÉTIKAI NEVELÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK	38
3.1. MESÉLÉS, VERSELÉS:.....	38
3.2. ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC:.....	40
3.3. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA:	42
4. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE.....	44
5. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	48
6. TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS.....	50
VII. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE	53
VIII. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN	57
IX. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	61
1. ÓVODA ÉS A CSALÁD.....	61
2. EGYÉB KAPCSOLATOK:.....	63
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK:	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
1. SZ. MELLÉKLET HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK ESZKÖZ ÉS FELSZERELÉSI JEGYZÉKE	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
I. EINFÜHRUNG-UNSERE ERZIEHUNGSPHILOSOPHIE–UNSER KINDERBILD	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
II. DIE VORSTELLUNG UNSERES KINDERGARTENS, SEINE KONZEPTION	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
III. ZIELE UND AUFGABEN UNSERER KINDERGARTENERZIEHUNG ...	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
IV. AKTIVITÄTSFORMEN DES KINDERGARTENLEBENS	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

-
- A. DIE DEUTSCHE MINDERHEITENERZIEHUNG:..... **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
1. *.Die Möglichkeiten der Minderheitenerziehung durch Spielen und Tätigkeiten: **Error! Bookmark not defined.***
2. *Merkmale der Entwicklung am Ende der Kindergartenzeit:..... **Error! Bookmark not defined.***
- V. **DIE VORAUSSETZUNGEN DER DURCHFÜHRUNG DES PROGRAMMS** **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- A. ORGANISATIONS- UND FUNKTIONSORDNUNG **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
1. *Organisierung der Gruppen:..... **Error! Bookmark not defined.***
- B. SACHLICHE BEDINGUNGEN UND PERSONELLE VORAUSSETZUNGEN .. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
1. *Sachliche Bedingungen..... **Error! Bookmark not defined.***
2. *Personelle Voraussetzungen..... **Error! Bookmark not defined.***
- C. DER KINDERGARTEN UND DIE FAMILIE **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
1. *Die Zusammenarbeit bereichernde Tätigkeiten..... **Error! Bookmark not defined.***
2. *Weitere Kontakte **Error! Bookmark not defined.***
- D. AUF WUNSCH DER ELTERN GELEISTETE, JEDOCH NICHT VERPFLICHTENDE SPEZIELLE DIENSTLEISTUNGEN DES KINDERGARTENS **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
1. *Gebührenfreie Leistungen: **Error! Bookmark not defined.***
2. *Gebührenpflichtige Leistungen ausserhalb der Erziehungszeit **Error! Bookmark not defined.***
- Gebührenpflichtige Leistungen ausserhalb der Erziehungszeit..... **Error! Bookmark not defined.***
- KONTROLLE UND BEWERTUNG DES PROGRAMMS.....ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**

Helyi pedagógiai program jogszabályi háttere:

2011 évi CXCV. Nemzeti köznevelési törvény

363/2012 (XII. 17) Korm. Rendelet Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról

20/2012. (VIII. 31) EMMI rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és köznevelési intézmények névhasználatáról.

32/2012. (X.8.) EMMI rendelt a sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveinek kiadásáról

2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

2011 évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól

1997 évi XXXI tv. a gyerekek védelméről és gyámügyigazgatásról

12/2012 (X.8.) Emmi rendelet 1. sz. melléklete

Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

Az óvoda hatályos Alapító Okirata

I. Helyzetkép - Óvodánk bemutatása, koncepciója

Óvodánk a város lakótelepi övezetében, a kertes házak határán helyezkedik el.

Négy óvodai csoporttal, tágas játszókerttel és tornaszobával rendelkezünk, mely segíti a gyermekek spontán felszabadult játékát, mozgását. Óvodánk felszereltsége jónak mondható.

A csoportszobák barátságos, otthonos légköre várja a gyermekeket. A gyermekcsoportok életkori összetétele a mindenkori igényeket kívánja kielégíteni, így előfordulhat az osztatlan, osztott és részben osztott életkorú közösség.

Nevelésünkben hangsúlyt fektetünk a gyermekek harmonikus személyiségfejlesztésére, az élményekre, tapasztalatokra alapuló tevékenységeken, játékokon keresztül történő, egyéni fejlődési ütemet figyelembevevő nevelésre, ismeretnyújtásra. Továbbá a testi és lelki egészség megőrzésére, az egészséges életvitel alakítására, mozgáskészség fejlődésének elősegítésére.

Nagy hangsúlyt fektetünk a rendszeres testmozgásra, a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítésére.

Fontosnak tartjuk a német kisebbség még élő szokásainak megismertetését, kultúrájának, nyelvének ápolását.

Céljaink és feladataink megvalósítását igyekszünk a komplexitáson keresztül a játékoság elvére építve elérni.

A csoportok napi- és heti rendjét a gyermekek életkorához igazítva, a rugalmasságot és fokozatosságot követve alakítjuk. Rugalmas napirendünkkel növeljük meg a játék és a gyermekek által szabadon választott, más mozgásos tevékenységek idejét. Ezzel biztosítjuk az eltérő ütemben fejlődő gyermekek részére a megfelelő teret és időt.

Mivel a gyermekek napjuk nagy részét óvodánkban töltik, így fontos az óvoda és a család együttműködése, az egymást segítő nevelés. Igyekszünk a gyermekek érdekében a kapcsolatot minél pozitívabb irányba fordítani. Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítik az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A nevelésünk során olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol a befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógusok, a nevelőmunkát segítő munkatársak, a szülők, és a gyermekek számára egyaránt, mivel meggyőződésünk, hogy az együttműködő magatartás a kultúrák közötti kommunikáció elengedhetetlen feltétele.

Óvodánkban a már kialakult hagyományok a közösségi és a családi együttműködést erősítik:

- Termésköszöntő,
- Márton nap
- Advent
- Mikulás
- Farsang
- Német Nemzetiségi Hét
- Húsvét
- Anyák napja
- Játszódélelőtt
- Majális, Nyúlcipő (évente váltva)
- Gyermeknap
- Nagyok búcsúztatása

II. A program megvalósításának feltételei

1. Tárgyi és személyi feltételek

Tárgyi feltételek

Az óvoda épülete, udvara és berendezése adta lehetőségeket úgy alakítjuk, hogy a lehető legjobban szolgálják a gyermekek nevelését, fejlődését, fejlesztését és biztonságát.

Így elmondható, hogy minden korosztályban az életkornak megfelelő készséget-képességet fejlesztő, jó minőségű alapfelszereltség áll rendelkezésre.

1998-ban óvodánk tornaszobával bővült. Ezzel biztosított a mozgásfejlesztéshez az optimális tér és hely.

Az L alakú csoportszobák, melyek több funkcióra is használhatóak, – galériával beépítve pozitívan befolyásolhatják a hely kihasználását, valamint a játéklehetőségeket. Az óvoda berendezési tárgyai a gyermekek testméretéhez igazodnak

A német nemzetiségi neveléshez nélkülözhetetlen audio-vizuális eszköztár a jelenlegi igényeket kielégíti, de a folyamatos csere nélkülözhetetlen.

A szakmai eszközöknek a beszerzése nagyrészt költségvetési keretből történt, de feltétlenül említésre méltóak a pályázatokon nyert összegek, az óvoda alapítványi támogatása, szülők támogatása, valamint az óvónők által készített játékok, eszközök bővítése.

A magyar és német nyelvű szakkönyv állományunkat a változásoknak megfelelően folyamatosan fejlesztjük.

Az óvoda udvara teret ad a mozgás, a játék és az egészséges életmód tevékenységeihez. Az udvari beépített, mozgásfejlesztő eszközök felülvizsgálata, cseréje folyamatosan szükséges.

A kötelező eszköz- és felszerelésjegyzékben foglalt törvényi előírásokhoz képest a legnagyobb hiányosság a helyiségekben mutatkozik. Nincs elkülönítő szobánk és orvosi szobánk. A programhoz szükséges eszköz- és felszerelések jegyzéke az 1. sz. mellékletben található.

Programunk működőképességéhez a folyamatos eszközpótlás, épületfelújítás elengedhetetlen.

Személyi feltételek

A program sajátosságából adódóan nélkülözhetetlen, hogy a nevelőközösség azonosulni tudjon az óvodában folyó német nemzetiségi neveléssel. A befogadó szellemű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében, valamennyi munkatárs folyamatos együttműködését és összehangolt munkáját kívánja meg.

Az óvodapedagógusok a helyi pedagógiai program alapján végzik a nevelőmunkát az óvodában. Az óvónők lényeges személyiségjegye a nyitottság, empátiakészség, érdeklődés a mikro- és makrokörnyezet iránt. Személyiségükön keresztül valósul meg az elképzelt, megfogalmazott helyi óvodai pedagógiai program.

A német nemzetiségi nevelés és a folyamatos délelőtti napirend szükségessé teszi a feladat minőségi ellátása érdekében a csoportonkénti 3 óvónő jelenlétét. (Kettő délelőtt, egy délután.) Két heti váltással dolgoznak. A német nemzetiségi nevelést ellátó csoportokban az óvónők német nemzetiségi végzettséggel rendelkezzenek, de célunk, hogy a nevelő közösség minden tagja ismerje a német nyelvet.

A csoportban dolgozó óvónők összehangoltan együtt terveznek, a feladatokat megosztva végzik.

A gyermekek által a délelőtt folyamán szabadon megválasztott örömteli mozgás lehetőségét, valamint az óvónők munkáját segítő tehetséggondozást és felzárkóztatást plusz 1 fő fejlesztőpedagógussal tudjuk megvalósítani.

Egy fő fél állású logopédus segíti munkánkat. Heti két délelőtt foglalkozik a gyermekekkel, a szakellátást naplószerűen adminisztrálja.

A pedagógiai munkában egyre gyakrabban előforduló problémás nevelési helyzetek megoldásához, segítség lehetne egy pszichológus-gyógypedagógus.

Óvodánk rendelkezik a törvény által ajánlott személyi ellátottsággal.

Óvodánkban jelenleg 24 fő dolgozik.

Óvodapedagógusi munkát végez: 14 fő.

Pedagógiai asszisztens: 1 fő

A lépcsőzetes munkakezdés biztosítja óvodánkban az óvodapedagógus jelenlétét a teljes nevelési idő alatt.

A pedagógiai munkánk fejlesztésében és színvonalának emelésében meghatározó szerepet tölt be a technikai személyzet.

6 fő szakképzett dajka,

1 fő takarító

1 fő óvodatitkár

Az esztétikus, gondozott udvar nélkülözhetetlen az óvodánk mindennapjaiban. Az ezzel kapcsolatos teendőket a karbantartó – kertész látja el. (1 fő)

A nevelés eredményessége érdekében az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak munkájával szemben ugyanúgy elvárás a tolerancia, érzékenység, nyitottság, gyermekszerepet, a belső indíttatású gondoskodási vágy. Magatartásukkal, megnyilvánulásaikkal minden helyzetben megbízható, hiteles példaképeknek kell lenniük.

Az óvodapedagógusok és technikai személyzet felelősek a közösen kitűzött célok megvalósításáért.

2. Az óvodába lépés feltétele

Az óvodába a gyermek, harmadik életévének betöltése után vehető fel. Az óvoda köteles felvenni, átvenni azt a gyermeket, aki a nevelési évben az ötödik életévét betölti. A kötelező felvételt biztosító óvoda nem tagadhatja meg a hátrányos helyzetű gyermek, továbbá annak a gyermeknek a felvételét, aki a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény 41. §-a alapján jogosult a gyermek napközbeni ellátásának igénybevételére, illetve akinek a felvételét a gyámhatóság kezdeményezte.

Ha az óvodába jelentkezők száma meghaladja a felvehető gyermekek számát, felvételi bizottságot szervezünk, mely javaslatot tesz a felvételre. A felvételi bizottság az óvodavezetőből, egy óvodapedagógusból, és a fenntartó képviselőiből áll.

A törvényi előírások mellett a fenntartó által meghatározott szempontsört vesszük figyelembe az óvodai felvételnél.

A felvétel jogát a Köznevelési Törvény és a Nemzetiségek jogairól szóló törvény határozza meg. Az óvodai felvételnél az óvodavezető dönt a felvételi bizottság javaslata alapján.

3. Iskolai alkalmasság

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri azt a testi, lelki, szociális

érettséget, mely az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit irányítani képes, mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre a felnőtten és gyermektársaival.

Azoknak a gyermeknek, akik augusztus 31. napjáig betöltik hatodik életévüket, és nem érik el az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, külön fejlesztéseket biztosítunk, továbbá a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek a törvényi kötelezettségből és a fenntartói előírásból eredően-, differenciált fejlesztésben részesülnek. Mivel ezek a gyermekek más és más okból vesznek részt még egy évig az óvodai nevelésben, fejlesztésük is egyénre szabottan történik. Differenciált fejlesztési feladatok kidolgozásánál a gyermek egyéni fejlődésének dokumentációjára támaszkodunk. A tehetséggondozás és a felzárkóztatás során az óvoda fejlesztőpedagógusa nyújt segítséget az óvónők számára.

A nemzetiségi óvodai nevelés olyan módon készíti fel a gyermekeket a sikeres iskola kezdésre, hogy tudatosan épít a többségi kultúra közötti különbségekre és hasonlóságokra.

Különböző fejlesztést igényelnek azok a gyermekek:

- Akik egyenletesen fejlődnek, pszichésen egészségesek, de még egy évre van szükség,
- Akik valamilyen részképesség zavarral küzdenek,
- Akik emocionálisan vagy szociálisan éretlenek,
- Akik fizikálisan éretlenek

Fejlesztéssel járó többletfeladatok egy részét a csoportban dolgozó óvodapedagógusok és az óvoda fejlesztőpedagógusa végzik egyéni vagy kiscsoportos foglalkoztatási formában. Ebben segítséget nyújt az óvoda logopédusa is.

4. Szervezési, működési rend

Nyitvatartási rend:

- A helyi igényeknek megfelelően a hagyományos nyitvatartási idő: 12 óra.

A csoportok szervezése:

A program az óvoda minden csoportjára kiterjed. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógusok irányítják.

A gyermekcsoportok életkori összetétele a mindenkori igényeket kívánja kielégíteni, így előfordulhat osztatlan, osztott és részben osztott életkorú közösség. A csoportok szervezési módját a nevelőtestület határozza meg. A német nemzetiségi nevelés hatékonyságát fokozza a vegyes életkorú csoportok szervezése.

Gyermekcsoportjaink általában osztatlan szervezésűek. Ebben a szervezési formában biztosított a modellkövetés, az utánzás feltétele, eredményesebb a szocializálódás, az önállóság tanulása. A gyermekek megtanulnak alkalmazkodni, fokozódik empátiás képességük, természetesebben fogadják a különbségeket. Ezekben a csoportokban kevesebb a konfliktus, fejlettebb a megegyezésre való képesség. Életszerűbb helyzetek jöhetnek létre. A testvérek, barátok, ismerősök növelik a beszoktatás eredményességét. A már kialakult, nagyok által alkalmazott szokásrend és viselkedés a kicsik számára természetes velejárója az óvodai életnek. Az eltérő fejlettségű gyermekek nem szigetelődnek el, mindenki talál partnert vagy támogatót. A heterogén életkorú csoportoknál előnyös – éppen az életkori sajátosságok miatt – az oktatási törvényben előírt minimális gyermeklétszám megtartása, hiszen az óvodapedagógusoktól sokkal nagyobb figyelemmegosztást, differenciálási képességet, toleranciát, rugalmasságot követel.

A napirend:

A napirend és a heti rend a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésére, szervezésére ad lehetőséget.

- Igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermek egyéni szükségleteihez.
- Figyelembe veszi a helyi szokásokat, igényeket és a tevékenységek közötti belső arányok kialakítását, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
- A legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja.
- A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
- A párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezése, szervezése:
 - csoportbontások, az óvoda helyiségeinek maximális kihasználása (udvar, terasz is),
 - tornaszoba választása saját döntés alapján.

A napi- és heti rend kialakítása az óvodapedagógusok feladata.

A csoportok napirendjét a gyermekek életkori összetételéhez igazítva, a fokozatosságot és a folyamatosságot követve, rugalmasan alakítjuk.

A gondozásra fordítható időszükséglet igazodik a gyermekek tempójához. Lehetőleg az egész nap során érvényesüljön a folyamatosság, rugalmasság. A folyamatos tízórai szolgálhatja a játékidő megnövelését és a tapasztalatszerzések bővülését. Ezt az óvónők fokozatosan alakíthatják ki a saját csoportjukban.

A tevékenységek a játékba integráltan szervezhetők, lehetőség nyílt egyéni és mikrocsoporthoz tartozó tevékenységre. Az egyéni és mikrocsoporthoz tartozó fejlesztések mellett az óvónő határozza meg a frontális fejlesztést. Kiemelt szerepet szánunk napirendünkben a gyermekek kötetlen, de motivált szabad mozgástevékenységének biztosítására. A délelőtti játéktevékenység során lehetőséget adunk a gyermekeknek a tornaszobában a mozgás kedv és mozgásigény kielégítésére (lásd: mozgás).

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógusok a gondozás folyamatában is nevelnek, építik kapcsolataikat gyermekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi felnőttel.

A gyermekek délutáni pihenése élettani szükséglet, időtartamát a csoportba járó gyermekek alvási igénye határozza meg.

A napirendet a csoportban dolgozó óvónők határozzák meg, figyelembe véve a gyermekek tevékenységeinek fejlettségi szintjét, összehangolva a többi csoport munkájával.

Javaslat a napirend kialakításához

<i>Időtartam</i>	<i>Tevékenység</i>
6.00-7.15	Összevont gyülekezés
7.15-10.30	Szabad játék a csoportszobában, egyéni és mikrocsoporthoz tartozó tevékenységek: Párhuzamos tevékenységek, önálló döntési lehetőségek

- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka;
- Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc;
- Meseélés, verselés, dramatikus játékok;
- Külső világ tevékeny megismerése;
- Anyanyelvi játékok;
- Német nemzetiségi nevelés játékon, tevékenységeken keresztül.
- Mozgás. Egy héten egyszer, illetve kétszer szervezünk csoportbontással tornát, melynek időpontját a csoportok egymással egyeztetik a tornaszoba beosztása miatt.
- Testápolás;
- Tízórai;
- Az átlagtól eltérő képességű gyermekek egyéni foglalkoztatása.

10.30-11.45 Játék a szabadban vagy a csoportszobában.

11.45-12.45 Testápolás, ebéd.

12.45-15.45 Pihenés, testápolás, uzsonna.

15-45-18.0 Játék a csoportszobában, illetve az udvaron.

- Szabadon választott tevékenységek.

Hetirend:

- A folyamatosság, a rendszeresség, a nyugalom megteremtését segíti elő az óvodai csoportban, valamint a szokásrendszer segítségével lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A napirendben megfogalmazottak alapján, a zavartalan működés érdekében a hetirend kialakítása folyamatos egyeztetést igényel.

A hetirendben állandó napot igényelnek:

- mozgásfejlesztés,
- énekes, dalos, táncos játék lehetőségek,
- környezet megismerő túrák, séták.

Az óvodai nevelés tervezése:

Az óvodánkba járó gyermekeink életét céltudatosan kell kialakítani. Ezért a napi- és heti renddel, és egyéb tervezésekkel elősegítjük gyermekeink tudatos fejlesztését.

A folyamatok, tevékenységek tervezése keretet jelent az óvodapedagógus számára. Lehetővé teszi a várható történések megfelelő előkészítését, a hosszabb folyamatok kisebb egységekre bontását.

Alapvetően fontos feladatnak tartjuk a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolását még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra.

A tanév kezdeténél, ha a személyi feltételek adottak három óvodapedagógus dolgozik minden csoportban.

Munkarendjük mindig az adott tanév megbeszélésének eredménye.

A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést öt egységben gondoljuk át (éves terv, nevelési terv, heti terv, heti rend, napirend).

A kialakult nyelvi szituációk függvényében a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítjuk ki csoportjaink heti- és napirendjét.

A pedagógiai munka dokumentációi, elvei

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző kötelező dokumentumok, továbbá a pedagógusok által készített feljegyzések szolgálják.

Az adott hónapokra szóló tervezés magába foglalja az ez időszakra vonatkozó nevelési, szervezési, fejlesztési feladatokat, illetve a várható tevékenységi formákat és az ehhez kapcsolódó anyagot. (mese, vers, dal stb.)

A konkrét tervezési formát kéthetes periódusban jelenítjük meg a csoportnaplóban. Itt nyílnak lehetőségünk a gyermekek spontán ötleteinek és tapasztalatainak begyűjtésére és a nevelő munkában való felhasználására. A tevékenységek megtervezéséből kiindulva figyelembe vesszük a nevelés-tanulás komplex egymásra hatását. A tervezésnél nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontból való megközelítésre helyezük a hangsúlyt.

A német nemzetiségi nevelés havi, illetve heti terveit mindig az adott magyar anyagra, ismeretekre építjük.

Az óvodapedagógusok feladatai a tervezéssel kapcsolatban:

- magyar és német nyelven
 - heti, kétheti, havi és éves nevelési-tanulási terv készítése
 - heti- és napirend összeállítása
 - a nevelő munka folyamatos értékelése
- magyar nyelven
 - a gyermekek fejlődésének nyomon követését, megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése. (gyermekek értékelése)

A dokumentumok vezetésének elvei:

- rendszeresség,
- következetesség,
- egymásra épülés,
- folyamatosság,
- összehangoltság,
- tényszerűség,
- objektivitás.

III. Gyermekképünk, óvodakép

Az óvoda kapujában...

aggódva szorítja anyukája kezét a 3 éves kisgyermek. Tágra nyílt, csillogó szemében ott bujkál a kérdés: „Vajon mi van itt? Mi vár rám?” Lassan feloldódik a félelem, a szorongás, mert az elengedő kéz helyett egy másik vigyázó kéz fogja a kezét, aki sok szépet, vidámságot és élményt kínál számára. Sok színes játékot, sétát, gyönyörű mesét, régi hagyományok felelevenítését; színes ceruzát, agyagot az alkotáshoz; dalok ritmusát, muzsikát a tánchoz; környezetünkben lévő számtalan csodát. A kéz az óvó néni keze, aki nap-nap után azon fáradozik, hogy boldog éveket nyújtson az óvodánkba járó kisgyermeknek és szülei számára, s bízik abban, hogy tartalmasabb, szebb világot épít.

Minden nevelés, így az óvodai nevelés is a gyermek személyiségének mély ismeretéből indulhat ki. Ha ismerjük a gyermek egyéniségét, csak akkor tudjuk megfelelő szeretettel egyengetni (és nem előírni!) az útját. Tisztában vagyunk vele, hogy milyen jól észrevehető tulajdonságok és milyen rejtett értékek vannak a gyermekben.

A gyermek személyisége állandó fejlődésben, alakulóban van, meghatározzák az örökölt genetikai adottságok, az érési folyamat törvényszerűségei, a spontán és tudatosan tervezett környezeti hatások. E hatások mellett – amelyek a gyermeket folyamatosan és elkerülhetetlenül érik – nagyon fontos a tudatos, tervszerű, ösztönző nevelés, amely a spontán hatásokat kiegészíti, értelmezi illetve ellensúlyozza. Óvodai nevelésünk a gyermeket, mint individuumot állítja a középpontba, ebből következően az óvodapedagógus tekintettel van az egyéni eltérésekre.

Minden gyermek szemlélődik, bontogatja szárnyait, keresi a számára legmegfelelőbb utat, amelyben a legjobban érzi magát. E hosszú út során formálódnak, csiszolódnak, fejlődnek egyéni tulajdonságaik is - ebben törekszünk számukra segítséget nyújtani. Mivel a gyermekek alapvető tevékenysége a játék, nevelésünket és oktatásunkat lehetőségeink maximális kihasználásával ebbe a tevékenységbe építjük bele, erre alapozzuk.

Sokszor változékony, ellentétes nevelési hatások érik a gyermekeket, mert más nevelési elveket képviselnek az óvoda dolgozói, a szülők és a nagyszülők. Bármilyen elveket is vallanak azonban, a legfontosabb a gyermek számára az érzelmi biztonság nyújtása, amely nyomán kialakulhatnak a mély kötődések gyermek és felnőtt között. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Mindezek tudatában külső, belső környezetünket úgy alakítjuk, hogy az családias, értékeket, érzelmeket közvetítő legyen, mivel személyiségük szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Fontos, hogy intézményünkben a gyermek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, ezáltal meglévő hátrányai csökkennek, ennek következtében meggátoljuk az esetleges előítéletek kialakulását.

Nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvodánk kiemelt fontosságúnak tartja, hogy gyermekeink személyiségét gazdagítsa, erősítse német nemzetiségi nevelésünk. Különböző tevékenységeken, élményeken, az egész légkörünkön keresztül törekszünk arra, hogy az alapvetően nyitott, kíváncsi gyermeki személyiségben pozitív érzelmi viszonyt alakítsunk ki a német nemzetiség kultúrája és nyelve iránt.

Ezek ismeretében olyan gyermek nevelésére törekszünk, aki

- érzelmileg kiegyensúlyozott, lelkiileg harmonikus,
- nyitott a környezet felé, érdeklődő,
- pozitív érzelmi viszony fűzi a nemzetiség kultúrájához és nyelvéhez,
- felszabadultan, kreatívan, elmélyülten tud játszani,

- szívesen fogadja a felnőttek és társai közeledését, bizalommal fordul feléjük,
- közösségben szeret lenni, elfogadja a közösség szabályait,
- társas kapcsolataiban megértő, egymásra való odafigyelés (empátia) jellemzi,
- befogadó a különbözőségekkel szemben,
- a különbözőségekkel természetes módon együtt él,
- konfliktusait próbálja egyre önállóbban megoldani,
- bátran kommunikál: gondolatait, elképzeléseit, ötleteit, valamint érzéseit gátlás nélkül fejezi ki,
- óvodáskor végére egyéni képességeinek megfelelően olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket a nemzetiség nyelvén közvetíteni tudja, valamint tájékozódni képes a német nyelvű kommunikációs helyzetekben,
- környezetében észreveszi a szépet,
- ismeri és szereti a német nemzetiség kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat (esetenként tájnyelven is),
- becsüli társai és a felnőttek munkáját,
- korának megfelelő mértékben empátikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.

IV. Jövőképünk

Kollektívánkban megfogalmazódott, hogy a közoktatási rendszer versenyképes szereplőjeként olyan intézménnyé váljunk, melynek jellemzője a távolbalátás.

Gyermekek és szüleik megelégedettségére továbbra is a jó oktató-nevelő munkára törekszünk. Törekszünk továbbá a hatékonyan működő külső és belső kommunikáció megtartására, partnereinkkel az egymást segítő kapcsolattartásra.

Szeretnénk, ha pedagógiai célunk megvalósításához minden szakmai segítséget megkapnánk a velünk együttműködő szakemberektől, szakintézményektől, a fenntartótól. Számítunk arra, hogy az egyéni fejlődésünket előmozdító továbbképzéseken részt vehetünk. Célunk, hogy a nevelőközösségünk minden tagja rendelkezzen a jövőben is valamilyen szintű német nyelvismerettel. Bővíteni szeretnénk számítógépes tudásunkat, mely megkönnyíti a nevelőmunkánkhoz elengedhetetlen adminisztráció vezetését. Továbbra is kihasználjuk a lehetőséget és az időt a szakirodalommal való elmélyült foglalkozásra.

Óvodánk nevelőmunkájába beépült a német nemzetiségi hagyományok ápolása, mely jól működő rendszert képez. Az elmélyült, hatékony munka érdekében kapcsolatban állunk hasonló külföldi intézményekkel. Törekszünk a kialakított kapcsolatok megtartására, ápolására, továbbfejlesztésére. Tervünk a jövőben, új kapcsolatok felkutatása, alakítása.

Hatékonyabbá tehetné munkánkat a gyakori kölcsönös tapasztalatcsere, a tanulmányutakon, felkészítéseken való részvétel lehetősége.

Továbbra is igyekszünk kivívni szakmai munkánk elismerését a fenntartó részéről anyagi és erkölcsi vonatkozásban egyaránt.

A jövőben is törekszünk a fenntartó által biztosított, a munkakörünkhöz igazodó költségvetésünket bővíteni egyéb forrásokkal is. (pályázatok, alapítvány)

Óvodai nevelésünk középpontjában, a gyermek, a család és a német nemzetiségi nevelés áll. Továbbra is ragaszkodunk pedagógiai elveinkhez és értékeinkhez. Fontos, hogy munkánkat, az elkövetkező időszakban is a tudatosság és az egymásra odafigyelés jellemezze.

A jövőben fontosnak tartjuk a multikulturális nevelést. Figyelembe vesszük a sokszínű, sokféle kulturális háttérrel rendelkező társadalomban megfogalmazódó eltérő igényeket, szükségleteket, értékeket.

Fontos számunkra, hogy intézményünk szocio-kulturális környezetének elismert részévé váljon.

Értékeink

Pedagógiai hitvallásunk kialakítása az azonos értékek elfogadásán alapul, melyek közül a legfontosabbnak a következőket tartjuk:

- gyermekközpontúság: minden ami az óvodában történik, a gyermekek egyéni igényeihez igazodik,
- megértő, együtt érző, segítőkész gyermekszeretet, egymás különbözőségének elfogadása,
- a játékosság,
- élményt nyújtó, nem iskolás jellegű tevékenységhez kötött tanulási formák alkalmazása,
- szakmai igényesség,
- hivatásunk iránti elkötelezettség,

- nevelő partnereink iránti tolerancia,
- „A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet játszik” (ONOAP),
- „Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia az egyenlő hozzáférés biztosításával.”(ONOAP),
- „A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés, bizalom övezi.”(ONOAP),
- „A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges gondoskodás és védelem illeti meg.”(ONOAP),
- a gyermeki személyiségből kiindulva, olyan szeretetteljes légkör megteremtése, amelyben a gyermeket megbecsülés, szeretet, bizalom veszi körül,
- a gyermeki játék elsődlegességének hangsúlyozása,
- a különbözőség elfogadása, tiszteletben tartása, multikulturális nevelés,
- a hátrányos megkülönböztetés tilalma,
- az egyenlő hozzáférés biztosítása,
- egyéni értékek pozitív irányú megközelítése,
- az óvónő modellszerepe, kötődése a kisebbséghez, elfogadó nevelői attitűd,
- komplexitás elve,
- tervszerűség, tudatosság,
- életkori sajátosságok, egyéni sajátosságok, eltérő fejlődési ütem figyelembevétele, ennek írásos rögzítése, a fejlődés nyomon követése minden óvodapedagógus kötelessége,
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek segítése, támogatása,
- személyes tapasztalatszerzés elve,
- feltételek biztosítása a kommunikációs helyzetnek megfelelő viselkedéshez, a szóbeli kifejezőkészség, folyamatos beszéd gyakorlásához,
- értékek közvetítése.

V. Az óvodai nevelés céljai - feladatai

Óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásával az életkori, egyéni és helyi sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével:

- a családi neveléssel együtt elősegítse gyermekeink sokoldalú, harmonikus fejlődését;
- csökkentse az esetleges hátrányokat;
- lehetővé tegye a gyermeki személyiség teljes kibontakozását;
- a család aktív részvételével megerősítse a helyes szociális magatartásformák kialakulását,
- megismertesse és ápolja a német nemzetiségi kisebbség nyelvét és kultúráját,
- közvetetten segítse elő az iskolai beilleszkedést.

Nemzetiségi óvodai nevelésének irányelvének megfelelően célunk, hogy:

- a gyermekek számára megfelelő érzelmi biztonságot nyújtó kétnyelvű környezetet biztosítsunk,
- az óvodai nyelvi neveléssel megalapozzuk a gyermekek iskolai nyelvi nevelését,
- a gyermekekkel - életkori sajátosságaik és egyéni fejlettségük figyelembevételével - megismertessük, megszerettessük a német kisebbség nyelvét és kultúráját,
- a lehetőségeknek megfelelően átörökítsük a kulturális hagyományokat, melyeket beépítünk óvodai életünkbe is,
- a német nemzetiségi családban nevelkedő gyermekekben mélyítsük a német nemzetiséghez való tartozás érzését, vagyis segítsük őket önazonosságuk megerősödésében.

Óvodai nevelésünk általános feladatai:

Az óvodáskorú gyermekeink testi és lelki, szociális szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- *Egészségre nevelés és környezeti nevelés*
- *Érzelmi, erkölcsi nevelés és szociális képességek fejlesztése*
- *az értelmi fejlesztés megvalósítása,*
- *az anyanyelvi nevelés, a német nemzetiség nyelvének, kultúrájának, hagyományainak megismerése, megszerettetése.*

1. Egészségre nevelés és környezeti nevelés

1.1. Egészséges életmód kialakítása

A gyermekkorban szerzett egészséggel kapcsolatos tapasztalatok alapvetően határozzák meg az egyén későbbi, felnőttkorában vezetett életmódját. Ezért a családnak és az óvodának kiemelt jelentősége van az egészséges életmód, életvitel alapjainak átadásában:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A higiéniai szokások kialakítása.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mindennapos mozgás, testedzés, levegőzés feltételeinek biztosítása.

- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, ellenálló képességének megalapozása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- Az óvoda és a család gondozási szokásainak összehangolása, amely segíti a szokások elmélyítését.

Az egészségnevelés megvalósításának feladatai:

- Egészséges életmód, egészséges óvodai környezet kialakítása.
- Egészségre nevelés, gondozás, egészségvédelem
- Környezeti nevelés

Az egészséges óvodai környezet kialakítása:

Az óvodai környezet jelentősen befolyásolja a gondozás színvonalát, hatékonyságát.

Célja:

- Az egészséges, biztonságos, barátságos környezet kialakítása, amely lehetőséget nyújt a gyermekek testi-lelki-mentális szükségleteinek kielégítésére.

Színterei:

- Az óvoda helyiségei: csoportszoba, mosdó, tornaterem, logopédiai szoba, az óvoda udvara.

Az óvoda helyiségei:

A helyiségek padló és falburkolatai olyan anyagból készültek, amelyek jól tisztíthatóak, fertőtleníthetők.

A bejárathoz vezető utak burkolása, sártisztító lábrács elhelyezése egyaránt védi a gyermekek egészségét és a helyiségek tisztaságát.

Csoportsobák

- falai világosak, berendezése otthonos. A nagy ablakok a természetes fényt és a folyamatos levegőcserét biztosítják. Az erős napsugárzás és a túlzott felmelegedés ellen a csoportszobát elhúzható sötétítő függönyök védik. A játék és különböző tevékenységek színtere, egyúttal az étkezés és az alvás helye is.
- A berendezési tárgyak a gyermekeknek megfelelő méretűek, könnyen tisztán tarthatóak. A bútorok a gyermekek által is könnyen mozdíthatóak. A használati eszközök, játékok a gyermekek számára könnyen elérhető polcokon helyezkednek el.

A teraszok

- Tavasztól – őszig kihasználhatók étkezésre, játékra, barkácsolásra, mikrocsoportos foglalkozásokra.

A folyosón

- minden gyermeknek jellel ellátott szekrénye van, ahol váltóruhája, váltócipője található.

A mosdóban

- Minden gyermeknek jellel ellátott törölközőt, fésűt és fogmosó felszerelést biztosítunk.

- Kézmosáshoz folyékony szappan használatát tartjuk megfelelőnek. Könnyen elérhető fogason minden gyermeknek jellel ellátott, saját törölközője kell legyen. A fogmosó felszerelések szintén jellel ellátottak, így biztosítva azt, hogy a gyermekek csak a sajátjukat használják. Megfelelő magasságban elhelyezett tükrök szolgálnak segítségül a ruházat és a haj rendbetételénél, valamint a helyes fogmosási technika ellenőrzésénél. Az intimitás biztosítása érdekében a mellékhelységeket ajtó választja el egymástól.

A logopédiai szoba

- felszereltsége és speciális pedagógiai programja biztosítja a gyermekek differenciált fejlesztését.

A tornaszoba

- berendezését az óvodáskorú gyermekek részére készített mozgásfejlesztő eszközökkel látjuk el. A padló csúszásmentes, az ablakok ráccsal védettek.

Az óvoda udvarának

- legoptimálisabb kihasználása a gyermekek tevékenységének, mozgásigényének kielégítését szolgálja. A gyermekeknek módjuk van a homokozó, mászóka, hinta, különböző mozgást fejlesztő eszközök, az ivókút és a „tusoló” használatára is. Az óvoda udvarának nagy részét füves terület borítja, ahol lehetőség nyílik labdajátékokra ...stb.
- A nagyobb méretű szilárd burkolatú felületet a gyermekek alkalmanként, vagy speciális mozgások gyakorlására is használhatják (kerékpározás, labdapattogatás, aszfaltrajz, rollerezés stb.). Az udvaron lehetőség nyílik arra is, hogy a gyermekek együtt játszassanak más csoportban lévő testvéreikkel, illetve barátaikkal.

1.2. Egészségre nevelés, gondozás, egészségvédelem

A gyermeki személyiség optimális fejlődésének elengedhetetlen alapfeltétele a testi-lelki-mentális egészség megléte. Az óvodai nevelés célja, hogy a gyermekekben fejlessze azokat a képességeket, amelyek segítségével képesek lesznek a belső és külső környezet egyensúlyának megteremtésére, ezáltal testi, lelki, mentális jólétük létrehozására, megóvására.

Célunk: az egészséges személyiség fejlesztése érdekében a személyes képességek fejlesztése, valamint a gyermekek testi, lelki és mentális fejlődésének elősegítése:

- az önellátási képességek megfelelő szintű fejlesztése, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, rendszeret, és a környezet adta munkatevékenységek kapcsán
- testi képességek fejlesztése: kondicionálás, koordinációs képességek
- az önvédelmi képesség, mint egészségvédő és identitásvédő képességek fejlesztése
- az önreflexív képességek fejlesztése önértékelés, az önmegismerés és az önfejlesztés képességeinek megalapozásával.

Ezen kompetenciák birtokában képessé válik személyes érdekeket szolgáló döntéseket meghozni, azokat végrehajtani és megvalósítani.

A gondozás az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a gyermekek szükségleteinek kielégítését, fejlődését, hozzájárul egészségük megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjuk kialakulásához.

A gondozás folyamatában nagyon lényegesnek tartjuk a fokozatos szoktatást és gyakorlást. A szokáskialakításban fontos szabály a következetesség, ezért nagy hangsúlyt fektetünk az óvoda és a család gondozási szokásainak összehangolására, amely segíti a szokások elmélyítését. A különböző szokások (étkezés, önkiszolgálás, tisztálkodás, stb.) kialakulási folyamatában

törekszünk arra, hogy a gyermekek sok elismerést, bizalmat kapjanak, sikerélményhez jussanak.

A gondozás nemcsak a gyermekek egészséges fejlődését biztosítja, hanem magában rejti a megbetegedések megelőzését, a gyermekek egészségének védelmét is. Az egészség megőrzésére irányuló gondozás magában foglalja a személyi és környezeti higiénit, az egészséges táplálkozást, a kulturált étkezést, a szervezet edzését, a testnevelést és a betegségek, kisebb rendellenességek prevencióját, korrekcióját. Az általános elvek mellett természetesen mindig figyelembe vesszük a gyermekek egyéni sajátosságait is!

Feladataink:

- Az egészséges életmód kialakításának érdekében keressük a családdal az együttműködési formákat.
- Óvodába lépéskor a gyermekekről anamnézist veszünk fel.
- Növekedési ütem folyamatos figyelemmel kísérése és ennek rögzítése.
- Egyénileg segítjük elő a gyermekek táplálkozási, tisztálkodási és öltözködési készségeinek alakulását.
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni adottságait és egészségi állapotát.
- Szervezünk közös kirándulásokat a gyermekekkel és a családokkal.
- A csoportokban egységes gondozási szokásokat alakítunk ki a dajka bevonásával.

A helyes életritmust

- rugalmas napirend jellemzi. A különböző tevékenységek azonos intervallumban ismétlődnek: az étkezések, közös beszélgetések, játék, különböző szervezésű tevékenységek, testnevelés, levegőzés, pihenés.
- A szülők támogatása esetén lehetőség nyílik, hogy a gyermekek mindennap friss gyümölcsöt, zöldségféléket fogyasszanak. A gyümölcsöket, zöldségeket arra alkalmas helyen, elkülönítve tároljuk.
- Az étkezés óvodai feltételeit önkiszolgálással és naposi tevékenységgel valósítjuk meg. Fontosnak tartjuk az esztétikus terítést és a kulturált étkezési szokások kialakítását, betartását, a különféle ételek megismertetését.

Táplálkozás

- Napi háromszori étkezést biztosítunk.
- Az óvodai étkezés folyamatos véleményezésével, a szülők által behozott élelmiszerek korlátozásával biztosítjuk a gyermekek megfelelő fejlődéséhez szükséges táplálékbevitelt.
- Figyelembe vesszük az ételallergiás gyermekek igényeit.
- A gyermekeket ösztönözzük, de nem kényszerítjük az új ízek megismerésére, az étel elfogyasztására.
- Folyadék egész nap a gyermekek rendelkezésére áll, így mindenki a nap bármely szakaszában egyéni szükségleteinek megfelelő mennyiséget fogyaszthat. Emellett folyamatosan felhívjuk a gyermekek figyelmét a rendszeres folyadékbevitel fontosságára.
- Fontosnak tartjuk a kölcsönös információcserét a szülőkkel az egyes gyermekek étkezési szokásairól. (Erről feljegyzés is készül a gyermekek adatlapján.)

A testápolás

- a gyerekek egészségügyi szokásainak, a tisztaság igényének megalapozását szolgálja. A testápolási teendők önálló elsajátítását a felnőtt és a gyermek meghitt,

bensőséges kapcsolata segíti. Mintaadással sajátíttatjuk el a műveletek technikáját (mosakodás, fésülködés, kéztörölés, fogmosás). Ezért fontos a felnőtt segítőkész jelenléte és példamutatása.

Bőrápolás:

- a gyermekek szappannal, folyóvízzel mosnak kezet minden olyan esetben, amikor szükséges. Fontos a körömkéfe használatának biztosítása, ezért elérhető helyre tesszük azokat. Nyáron lehetőség nyílik az ebéd előtti zuhanyozásra is.
- A gyermekek hajukat szükség szerint naponta többször is fésülik önállóan, vagy segítséggel.
- Az otthoni reggeli illetve esti fogmosást kiegészítve, az óvodában a gyermekek ebéd után is fogat mosnak. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek elsajátítsák a fogmosás helyes technikáját, megfelelő szájhigiénével rendelkezzenek.
- Fontosnak tartjuk az orrfújás helyes technikájának elsajátítását. Minden csoportban megteremtjük a zsebkendő használatához az optimális feltételeket.
- Az óvodában már kialakult szokásrenddel lehetővé tesszük, hogy a gyermekek akkor mehessenek ki a mosdóba, amikor szükségleteik megkívánják.
- A szülők igénye és kérése alapján, a nyári melegben az erős napsugárzás káros hatásainak megelőzése érdekében magas faktorszámú naptejvel védjük gyermekeink bőrét. A téli fagyok, az erős szél bőrszárazító hatásának mérsékelése érdekében bőrápoló kézkrémmel kenjük be kezüket.

Öltözködés:

- védekezés az időjárás változásai ellen,
- fejlesztheti a gyermekek ízlését, önállóságát.
- Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy a gyermekek óvodai öltözéke kényelmes, az időjárás változásaihoz igazodó, könnyen fel- és levehető legyen.
- A zsákjukban (főleg kiscsoportban) mindig legyen váltóruha. Az óvodánkban váltócipőt használunk.

A mozgás:

- Célunk a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a rendszeres mozgás biztosításával, a mozgáskultúra megalapozásával és a motoros képességek fejlesztésével.
- A mindennapokba beépített mozgás (mindennapos torna, mozgásos játékok... stb.) a testedzés mellett a mozgás megszerettetését, a közös mozgás által kiváltott öröm átélését is szolgálja.
- A mozgásfejlesztés lehetőségei:
 - a szabad játékban a gyermekek kötetlen, spontán, természetes, játékos mozgása közben
 - a testnevelés tevékenységen belül
 - a mindennapi torna keretein belül
 - differenciált mozgástevékenység során
- Az edzés folyamatában a gyermekek ellenálló képessége fokozódik, szervezetük alkalmazkodik a hőmérséklet változásához. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek a lehető legtöbb időt a szabadban töltsék. A jó levegő, a napfény és a víz a gyermekek edzettségét segíti elő.

Levegőzés:

- Lehetőség szerint naponta több órát, délelőtt és délután is kinn tartózkodnak a gyermekek a levegőn. A levegőztetés idejére is gondoskodunk a gyermekek tevékenységének megszervezéséről. Nyári kánikulában fokozottan ügyelünk arra, hogy a gyerekek ne hevülhessenek túl, tevékenységüket a szabadban árnyékokban vagy az épületben szervezzük meg.

Pihenés, alvás:

- Az elegendő, pihentető, nyugodt alvás a gyermek szomatikus, pszichés fejlődésének egyik feltétele.
- Az óvodáskorú gyermek alvásigényének kielégítéséről az egyéni eltéréseket is figyelembe véve, a nap folyamán gondoskodunk.
- a nyugodt pihenés, alvás feltétele a zavaró belső és külső ingerek megszüntetése, a szoba levegőjének cseréje. A nagyobb korú gyermekek folyamatosan kelhetnek fel, figyelve arra, hogy a többieket ne zavarják, csendben végezzenek szabadon választott tevékenységeket (könyvnézegetés, rajzolás stb.)
- Fontosnak tartjuk az elalvás előtti nyugodt légkör megteremtését mesével, énekkel, simogatással...stb.
- Nyáron a gyermekek a szabadban is pihenhettek, a célnak megfelelően kialakított árnyékos, nyugodt helyeken.

Balesetvédelem:

- Olyan környezet kialakítására törekszünk, amely alkalmas a baleset-biztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására.
- Feladatunk a gyermekek biztonságra törekvő viselkedésének fejlesztése.

1.3. Környezeti nevelés

Egészségre nevelésünkhöz kapcsolódóan kiemelt figyelmet fordítunk a környezeti nevelés megalapozására, amely egészségünket nagymértékben befolyásolja egész életünkben.

Kiemelt figyelmet fordítunk a városunk természeti és társadalmi-kulturális jellegzetességeire, adottságaira; a helyi értékek és problémák feltérképezésére.

Környezeti nevelésünk alapját képezi:

- megfogalmazott célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása (környezeti higiénia)
- rendszerszemléletre nevelés
- fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás elősegítése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- optimista életszemlélet kialakítása
- tolerancia és segítő életmód kialakítása

Környezettudatos magatartás megalapozása

Célunk:

A gyermekek érzékenységének ébrentartása a környezetbarát és környezettudatos életmód iránt.

Feladataink:

- Az egészséges életmód szokásain keresztül a bioritmus, az egészséges táplálkozás, rendszeres gyümölcs, zöldség fogyasztása.

- A szabadban való mozgás, séták, kirándulások megszerettetése, a környezet megóvása.
- Takarékos energiahasználat szokásainak kialakítása.
- A szelektív hulladékgyűjtés feltételeinek megteremtése.
- Komposztálás.
- A tevékenységformákon keresztül a természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony, pozitív viselkedési formák és magatartásmódok megalapozása.
- környezetbarát szokások és viselkedésformák megismertetése, amely az élőlények és környezetük szeretetére és védelmére tanít.
- Együttműködés a szülőkkel a természet megszerettetésében, megóvásában, a helyes társadalmi magatartási formák kialakításában.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Egészséges életmód kialakítása, egészségre nevelés, gondozás, egészségvédelem:

- a gyermekek kialakult szokásrendszernek megfelelően önállóan tisztálkodnak, használják a WC papírt, fogat mosnak, fésűködnek,
- vigyáznak a tisztálkodási eszközökre, zsebkendőiket szükség szerint használják,
- önállóan öltözködnek, ruhájukat ki-be gombolják,
- ruhájukat a szekrényükben, a polcon összehajtva tárolják,
- saját megjelenésükre igényesek,
- mozgásuk harmonikus, összerendezett;
- szokásukká vált a rendszeres, gondos tisztálkodás;
- helyesen használják az evőeszközöket;
- esztétikusan terítenek, tisztán étkeznek,
- kancsóból önállóan öntenek, készpénzszinten használják a kanalat, kést, villát.

Környezeti nevelés:

- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód
- fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás elsajátítása
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- optimista életszemlélet kialakítása
- tolerancia és segítő életmód kialakítása

2. Érzelmi, erkölcsi nevelés és szociális képességek fejlesztése

Célunk:

A gyermekek egyéni igényeinek, képességeinek figyelembevételével pozitív erkölcsi tulajdonságok kialakítása, környezetünk normáinak tiszteletben tartása, segítő életmód mintájának közvetítése (egymás segítése, udvarias magatartás, együttérzés, másság elfogadása.)

Célunk, hogy a különböző szociális képességek elsajátításával, belsővé válásával képesek legyenek beilleszkedni a különböző szűkebb vagy tágabb csoportokba és közösségekbe, és ezekben megtalálják helyüket, fejleszteni szükséges képességeiket és szociális motívumaikat. Mindennek elengedhetetlen feltétele:

az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig:

Az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. Családias légkörben kialakul a gyermek érzelmi kötődése társaihoz és a felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz. A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos. Ezt elsősorban az óvónő tervezi meg, de adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesüljenek.

Fontos, hogy a gyermekek szabadon mozoghassanak a csoportszobában, mosdóban, amivel fokozható az otthonosság érzése.

A gyermekeket óvodánkban érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül a beszoktatástól az óvodáskor végéig.

Feladataink:

- a gyermekek személyiségformálása a környezettel szoros kapcsolatban van, mely által kapcsolatokat teremtenek másokkal, közelebb kerülnek egymáshoz, és amelynek következtében alakul énképük;
- a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolat erősítése;
- a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján;
- szociális képességek kialakítása, az érzelmek és a barátság fogalmának, az irántuk való igénynek a kialakítása;
- erkölcsi, szociális érzékenység fejlesztése, különbözőségek tiszteletére, elfogadására nevelés, a sajátosságok megismertetése, kezelésére nevelés egymáshoz való alkalmazkodással, egyénhez igazított fejlesztéssel.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

A szocializálódást segítő nevelési feladataink:

A gyermeki tevékenységet az érzelmek vezérlik, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, nyugodt, derűs, otthonos, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör vegye körül, ennek elérése érdekében szükséges, hogy:

- Az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket.
- Minél több természeti és társadalmi hatással kerüljenek kapcsolatba.
- Olyan légkört teremtünk, amelyben az óvodapedagógus – gyermek, gyermek – dajka, gyermek – gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, pozitív érzelmi töltés jellemzi.
- Segítjük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és én tudatának alakulását, teret engedünk önkifejező, önértékesítő törekvéseiknek
- Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek kielégíthessék természetes társas szükségleteiket, a különbözőségek elfogadására és tiszteletére neveljük őket.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével. (lásd: Sajátos nevelést igényű gyermekek integrált nevelése)

- A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Ennek érdekében gyermekeink óvodai életét úgy szervezzük, hogy elősegítjük erkölcsi tulajdonságaik (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akarataik – ezen belül: önállóságuk, önfegyelmük, kitartásuk, feladattudatuk, szabálytudatuk – fejlődését, megalapozzuk szokás-és normarendszerüket. A gyermekeink nyitottságára építve segítjük szűkebb és tágabb környezetük megismerését, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

2.1. Szocializálódás, közösségi nevelés alakulásának színterei:

- Beszoktatás
- Együttlét a mindennapokban

Beszoktatás

Feladataink:

- Óvodába lépés előtt kapcsolatot teremtünk a családdal és a gyermekkel.
- Kapcsolatot tartunk a bölcsődei nevelőkkel, hogy bölcsődéből érkező gyermekeink számára megkönnyíthessük az óvodánkba való beszokást.
- Lehetőséget adunk arra, hogy az érkező új gyermekek szüleikkel együtt látogathassák meg az óvodát.
- A szülőkkel való együttműködés során figyelembe vesszük a családok egyéni sajátosságait, szokásait a tanácsadásban és segítségnyújtásban, amivel a családhoz illesztett megoldások alkalmazására törekszünk.
- Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes környezetet alakítunk ki.
- Alkalmazzuk a megerősítést, a dicséret személyre szóló formáit az érzelmi kötődések mielőbbi létrejöttéhez.
- Érzelmileg felkészítjük a már beszokott gyermekeket az újak befogadására.
- A délutáni lefekvésnél igyekszünk a félelmeiket eloszlatni (simogatással, megnyugtató szavakkal ... stb.).

A gyermek első találkozása az óvodával alapvetően befolyásolja viszonyát, kapcsolatát az óvodához, ezért fontosnak tartjuk az óvodába lépés előtti kapcsolat megteremtését, ismerkedést a családdal. A gyermekek beszoktatásában a partneri viszony kialakítását erősítjük. Megbeszéljük a szülőkkel a fokozatos beszoktatás előnyeit.

„Ovikóstoló” programunk keretében lehetőséget biztosítunk a szülőknek és a gyermekeknek arra, hogy az óvodába lépés előtt közösen (gyerek és szülő) ellátogassanak óvodánkba, így a gyermek az együttlétből, a közös játékból, a barátkozásból pozitív élményeket visz magával, ami újbóli találkozásra készíteti.

A bölcsődéből érkező új gyermekek beszoktatását a bölcsődével való kapcsolattartásunk könnyíti meg, mely személyre szólóan tud segíteni abban, hogy a bölcsőde-óvoda átmenet adta esetleges nehézségeket elkerüljük gyermekeinknél.

Az ismerkedési délután az új szülők és gyermekeik számára jó lehetőséget biztosít közelebbi kapcsolatteremtésre. Így az együttlétek során pozitív benyomást kapnak, érdeklődéssel várják a majdani közös élményeket.

Fontos az óvodába lépéshez a szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó környezet kialakítása (kuckók, különböző tevékenységre készítő eszközök, stb.). Segíti és megkönnyíti az új gyermekek beilleszkedését, ha a már óvodába járó gyermekeinket érzelmileg is előkészítjük az újak fogadására.

Az érzelmi biztonság megteremtése érdekében a beszoktatás kezdeti időszakában mindhárom óvónő egész nap a csoportban tartózkodik. A családdal való együttnevelés fontos kiindulópontja az érzelmileg telített beszoktatási időszak.

Együttlét a mindennapokban

Célunk: gyermekeink kiegyensúlyozott pszichés fejlődésének elősegítése, a környezethez történő alkalmazkodás támogatása. Gyermekeinket felkészítjük, és megoldási stratégiákat kínálunk számukra a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakorolva a gyermekek személyiségét érő változásokra.

Feladataink:

- Törekszünk arra, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelő tevékenységeket folytassanak, ezekben mindenki saját képességeinek megfelelően vegyen részt.
- Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek gyakorolják azokat a viselkedési, udvariassági formákat, amelyek az emberi kapcsolattartáshoz, a csoportban éléshez nélkülözhetetlenek.
- Közös élményekkel erősítjük az összetartozást.
- Fokozatosan elfogadtatjuk a gyermekekkel a közösség viselkedési szabályait.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek a nap folyamán kapcsolatokat teremthessenek társaikkal, valamint olyan tevékenységeket szervezünk, amelyek multikulturális társadalmunkból eredő, és egyéb más különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelnek.
- Gyermek – gyermek közötti, felnőtt (óvodapedagógus, dajka) – gyermek közötti pozitív érzelmi töltésű kapcsolatok kialakítására törekszünk, melyek az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességeket formálják, erősítik.
- A gyermekek szociális érzékenységének fejlesztése mellett hangsúlyt fektetünk arra, hogy a gyermekek „én” tudatának alakulását elősegítsük, és teret kaphassanak az önérvényesítő, önkifejező törekvéseik is, melyeket önálló döntéshozatalra készítető helyzetek megteremtésével egészítünk ki.
- Mindennapjainkban az óvoda és a családi nevelés összehangolásának megvalósítására törekszünk.

A felnőtt gyermek közötti kapcsolat

A felnőtt – gyermek közötti kapcsolat az óvodás korban olyan alapvető, meghatározó kapcsolat, melynek még jelentős elsőbbsége van a kortárskapcsolatokkal szemben. Törekszünk arra, hogy az óvoda valamennyi felnőtt dolgozójának magatartása és kommunikációja a gyermekek számára minta értékű legyen: következetes, barátságos, szeretetteljes, őszinte, elfogadó, toleranciát közvetítő.

A gyermek-gyermek közötti kapcsolat

Olyan gyermekközösséget szeretnénk kialakítani, amely lehetőséget biztosít arra, hogy a gyermekek egyénisége és teljes személyisége kibontakozhasson. E célunk megvalósulásának elsődleges feltétele, hogy a gyermekek a közösség viselkedési szokásait és a szabályait elsajátítsák, melyek megismerését mi tevékenységeken keresztül biztosítjuk számukra. A szocializáció szempontjából különös jelentősége van a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlásának, mint pl születésnapok közös megünneplése, kirándulások megszervezése, hosszabban betegeskedő gyerekek meglátogatása. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősít, mint az együttérzés, segítőkészség, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, önzetlenség, figyelmesség. Fejleszti akarátukat,

ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat – és segíti az óvodához, a felnőttekhez és gyermektársaikhoz való kötődésüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- nyitottak egymás iránt, érdeklődők a csoportba és az óvodába érkező vendégekkel, új társaikkal szemben,
- belső igényükké válik a szabályok betartása, megszegésükre egymást figyelmeztetik,
- szeretik és ragaszkodnak társaikhoz, segítik a kisebbeket,
- a sok közös élmény hatására kialakul bennük a közösséghez való tartozás érzése,
- szívesen dolgoznak a közösségért, észlelik a segítségnyújtás lehetőségeit,
- természetesként fogadják el és tiszteletben tartják a társadalmi, kulturális és egyéb különbözőségeket,
- igyekeznek legyőzni az akadályokat, a problémák megoldásában képesek kreativitásukat alkalmazni
- ismerik saját képességeiket, értékelik saját tetteiket.

3. Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés, nevelés

Célunk:

Mindennapjaink összes tevékenységében anyanyelvi és értelmi fejlődést elősegítő helyzetek maximális kihasználása, változatos tevékenységek biztosítása a pozitív mintaadással történő közlési kedv felkeltésére. Mindezekon keresztül a gyermekek természetes kíváncsiságából eredően spontán szerzett tapasztalataikra, élményeikre, ismereteikre építve biztosítunk lehetőséget tapasztalataik gyarapodására, ezáltal gazdagítva ismereteiket, fejlesztve értelmi képességeiket, kreativitásukat.

Feladataink:

- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – pozitív mintát nyújtó beszélő környezettel, helyes pedagógusi minta alapján, és szabálykövetéssel, a javítgatás elkerülésével – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Különösen a beszédkedv ösztönzésére, fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására, s a válaszok igénylésére szükséges fokozott figyelmet fordítanunk.
- Törekszünk a beszédaktivitás fokozását elősegítő helyzetek megteremtésére;
- Szókincsgyarapítás az anyanyelv szeretetére, megbecsülésére nevelés közben;
- A gyermek érdeklődésére, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve változatos tevékenységeket biztosítunk, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről, fejlődik beszédészlelése és beszédmegértése, miközben szókincse gyarapszik.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.
- Nem magyar – elsősorban német- anyanyelvű óvodásaink különbözőségének tiszteletben tartására, multikulturális társadalmunk okozta nyelvi sokféleség elfogadására ösztönözzük gyermekeinket.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az értelmi nevelésben figyelmet fordítunk arra, hogy szervesen egymásra épüljenek az egyes tevékenységi folyamatok, lehetőség szerint projekt módszert alkalmazunk.

Gyakran teremtünk beszélő, beszéltető környezetet, hogy a gyermekek gyakorolhassák a beszélgetésben való aktív részvételt, így teremtve meg a beszéd, a kommunikáció és a gondolkodás összhangját.

Oldott, derűs légkört kialakítva fejlesztjük a gyermekek természetes közlési vágyát, kapcsolatteremtő beszédképességét.

A beszédhibák kiszűrésére logopédus segítségét kérjük.

4. Német nemzetiségi nevelés

Programunk elsősorban a magyarországi németek családjából érkező gyermekeknek szól, valamint azon gyermekeknek, akiknek bármilyen kötődésük van a német nemzetiséghez. Az ilyen háttérrel rendelkező gyermekek száma sajnos egyre kevesebb országos szinten, így óvodánkban is.*

Budaörsön a nemzetiségi tájnyelv már nem élő, kizárólag az idős öslakosok beszélik. Ez főként a kitelepítésnek, majd az ezt követő asszimilációs folyamatnak és Budapest közelségének tudható be.

A nyelvvesztési folyamat visszafordíthatatlan, ennek következményeként fokozatosan teret nyert az irodalmi német nyelv használata.

A fent említettek hatására ma a német nemzetiség nevelés – oktatás egy sajátos kombinációja az idegen- és a nemzetiségi nyelvoktatásnak, az ún. „kétnyelvű nemzetiségi neveléssel” vált azonossá. Tehát óvodánk a német kisebbségi nevelést folytató kétnyelvű óvodák közé tartozik, mely a német és a magyar nyelv fejlesztését egyaránt szolgálja.

A legtöbb gyermek számára tehát az óvoda az első élettér, ahol a német nyelvvel, kultúrával találkozik. Esetükben az úgynevezett másodnyelv (német nyelv) iskolai tanulásának megalapozását, valamint a magyarországi német nemzetiség kultúrájához kötődő hagyományok, szokások ápolásának bevezetését szeretnénk a család segítségével nevelésünkben megvalósítani.

A magyarországi német nemzetiséghez tartozó gyerekek óvodai nevelésében a nemzetiségi kultúrával kapcsolatos hagyományok, értékek átadásával, az anyanyelvi környezet biztosításán keresztül a német nyelv ápolásával, erősítésével, illetve nyelvi fejlesztéssel biztosítjuk önazonosságuk megőrzését, identitásuk tudatosítását.

A német nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű csoportokban a gyermekek életkori sajátosságaiból kiindulva, az érzelmi biztonság megteremtésére törekedve. Megvalósításukhoz a játékot, – mint a gyermeki személyiség fejlesztésének leghatékonyabb eszközét – elsődlegesnek tartjuk.

A játékszituációkon keresztül lehetőség kínálkozik a gyermekek megterhelése nélkül, nyelvi helyzetek teremtésére mindennapi tevékenységeken és szituációkon keresztül. A visszatérő kommunikációs helyzetek segítik az utánzásokon alapuló nyelvelsajátítás megalapozását. A gyermekek megnyilatkozásaihoz időt hagyunk, nem sűrgetjük őket, fontos, hogy jól érezzék magukat, sikerélményük legyen.

A gyermekek az óvodában folyó kétnyelvű nemzetiségi nevelésen keresztül természetesnek élik meg multikulturális társadalmunk értékeit, mellyel való folyamatos találkozásuk nagyban

* (A Központi Statisztikai Hivatal erőteljes nyelvi asszimilációra utaló népszámlálási adatai alapján -/1991-es és 2001-es népszámlálás összevetése/)

segíti a toleranciára, a különbözőség elfogadására, az interkulturális megértésre nevelés hatékonyságát.

Nevelőmunkánk fő célja:

- Olyan kétnyelvű környezet kialakítása, mely a gyermekek megfelelő érzelmi biztonságban történő, kiegyensúlyozott kétnyelvű* nyelvi készségének kialakulását biztosítja.
- A gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a német kisebbség nyelvének és kultúrájának megismertetése, megszerettetése és elsajátítására való ösztönzés, a kulturális hagyományok átörökítésének megvalósulása. Ezen hagyományok beépítése óvodai életünkbe, családok bevonásával történő ápolása, kiegészítve a specifikusan csak a településre jellemző hagyományokkal.
- A nemzetiségi családban nevelkedő gyermekek körében a német nemzetiséghez való tartozás érzésének mélyítése, vagyis az önazonosság erősítése.

Nyelvi nevelésünk során nem a „nyelv elsajátítása” a cél, hanem elsősorban a személyiség kétnyelvű környezetben való fejlesztése, pozitív érzelmi viszony kialakítása a nyelv iránt, hiszen nincs értelme a nyelvtudásnak, ha a gyermek a nyelvet nem szereti. A nyelv és az emóciók egymástól elválaszthatatlan fogalmak.

További célok:

- Lehetőség biztosítása gyermekeinknek egy kétnyelvű környezet megélésére, melyben a második nyelvet érintő ismereteiket, az óvodai nyelvi nevelés az életkoruknak megfelelő szintre fejlesztheti.

Német nemzetiségi nyelvi nevelés megvalósításában érvényesülő alapelveink, megfogalmazott feladataink:

- A család, mint az anyanyelv elsajátításának első színtere, döntően befolyásolja a gyermekek anyanyelvi kultúrájának kialakulását. Ebből adódóan a gyermekek különböző fejlettségi szinteken kerülnek az óvodánkba, ezért első lépésben felmérjük a gyermekek beszédmegértését, kommunikációs készségét, esetleges beszédhibáit.
- A német és magyar nyelv használatának arányát az óvodai élet kezdetén a gyermekcsoport nyelvismerete szerint határozzuk meg, melyet kiegészít a német nyelv fejlesztésére helyezett hangsúly.
- Olyan barátságos és szeretetteljes légkör kialakítására törekszünk, amely a sikeres nyelvsajátításhoz elengedhetetlen biztonságérzetet nyújt a gyermekeknek.
- A nyelvi fejlesztés egymástól el nem választható alappilléreinek a közvetlen módon történő kiejtés tanulást, a beszédkészség alapozását, a szókincs bővítést, valamint a válaszadó szerepének gyakorlását tekintjük, melyek fejlesztésekor figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait és egyéni fejlettségük szerint differenciálunk.
- Tudatosan a gyermekek nyelvi tudásának megfelelő egyszerű, visszatérő mondatmodelleket és kifejezéseket használunk. (E területen kifejezetten nagy

* Olyan személyt tekintünk kétnyelvűnek, aki mindkét nyelven - jelen esetben németül és magyarul - anyanyelvi szintnek megfelelő nyelvi kompetenciával rendelkezik.

hangsúlyt fektetünk a differenciálásra a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően.)

- A nyelvhasználat szituációkban használt dialógusokhoz kötése (szituatív beszéd), melyek rendszeres visszatéréssel biztosítjuk az utánpótláson alapuló nyelvelsajátítást.
- Kerüljük az egyik nyelvről a másikra történő direkt fordítást, amely a gyermekek pszichés és nyelvi fejlődését negatív irányban befolyásolhatná. A nyelvek használatakor tudatosan figyelünk a két nyelv váltásakor szükséges megfelelő idejű „beszédszünetre”, mely elegendő a gyermekeknek a másik nyelvre való problémamentes átkapcsolására, ezáltal elkerülhető a gyermekek nyelvelsajátítása során az esetleges nyelvi keveredés.
- Német nyelvhasználatkor a nyelvi tartalomnak megfelelő mimikát és gesztusokat használunk, mellyel megkönnyítjük a gyermekek számára a szövegértést.
- A nyelvre jellemző artikulációs bázis kialakításával felkészítjük az óvodáskorú gyermeket a német nyelv elsajátítására.
- A német nyelv közvetítésekor nyelvtanilag hibátlan, mintaadó beszédre törekszünk, mivel tisztában vagyunk azzal, hogy a hibás nyelvhasználat beláthatatlan károkat idézhet elő a gyermekek nyelvelsajátításában.
- A második nyelvet a mindennapi életből, a gyerekek szűkebb, illetve tágabb környezetéből vett témákon át közvetítjük, mely témákat többféle módon, komplexen dolgozunk fel, a témákhoz kidolgozott szókincset játékosan megerősítve.
- A nyelvi nevelés szervezése során a tevékenységközpontúság elvét érvényesítjük: vagyis a nyelv közvetítése nem iskolás módszerekkel, hanem mindig valamilyen tevékenységhez kötötten történik.
- A gyermekek óvodai életét úgy szervezzük, hogy a német nyelv használata áthassa óvodai életünk minden tevékenységét, kiterjedve a gondozásra is.

A játékon, tevékenységeken keresztül történő kisebbségi nevelés lehetőségei:

- Olyan tevékenységbe ágyazott játékos nyelvi helyzetek teremtése, melyek megfelelő érzelmi telítettséget biztosító nyelvi élményeket biztosítanak a gyermekeknek.
- Szerepszituációk játékba épülése (a mindennapokban előforduló beszédhelyzetek, köszönések, kérések stb.).
- Cselekvéssel, utánpótlással megelevenített dramatizálások, rövid mesék a nyelvismeret tükrében.
- Játékos mozgással összekapcsolt mondókák, kiszámolók.
- Népi csúfolódók (tájnyelven).
- Mozgásokkal kísért dalok, énekes játékok, melyek a kisebbségi nyelv nyelvi és zenei dallamának, ritmusának megismerését segítik.
- Szabadon választható ábrázoló tevékenységek során történő szókincsbővítés tudatosan megválasztott szavak közvetítésével.
- Szabályjátékok:
 - utánpótláson alapuló mozgásos játékok
 - gyűjtött népi játékok, társasjátékok
- Német nemzetiség kultúrkincséből vett népi játékok, táncok megismertetése tájnyelven is.
- A német nemzetiség hagyományait ápoló nagyszülők, idősebb emberek felkeresése, óvodánkba való meghívása.

- Bleyer Jakab Helytörténeti Gyűjtemény (Heimatmuseum) látogatása.
- Óvodai keretek között tartott német nemzetiségi hét szervezése.
- Nyelvi tapasztalatok, ismeretek szerzése spontán és szervezett keretek között.
- Mindennapra tervezett mozgásformák nyelvi szakkifejezésének átadása – szókincsbővítés, hallás utáni szövegértés fejlesztése.
- A kétnyelvű környezetben fontos, hogy a gyermekek pozitívan éljék meg a különböző kultúrák egymás mellett élését, különbözőségét.

A hagyományörzés a teljes nevelési folyamatot áthatja, a gyermek személyiségét gazdagítja, beépül a gyermekek, a felnőttek teljes tevékenységrendszerébe: kiteljesíti a családokkal való együttműködést.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekben kialakul a pozitív érzelmi viszony a német kisebbség kultúrája és nyelve iránt,
- életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezik olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket német nyelven tudja közvetíteni,
- a gyermek képes a kommunikációs helyzetnek megfelelően viselkedni (egyszerű kérdések megértése, kérések teljesítése, válaszadó szerepének betöltése),
- nagy számban ismer német nyelvű, ill. a német nemzetiség kultúrájából merített dalokat, verseket, mondókákat és játékokat,
- egyéni képességeinek megfelelő mennyiségű passzív szókinccsel rendelkezik,
- ismer néhány helyi német nemzetiségi szokást, hagyományt, tiszteli és becsüli őket.

VI. Óvodai élet tevékenységformái

1. Játék

Célja:

A különböző személyiségjegyek, az érzelmi-akarati élet tulajdonságai, a társas kapcsolatok, az értelmi képességek komplex fejlődése.

Mit jelent az óvodáskorú gyermek életében a játék?

A játék az óvodáskorú gyermek elsődleges tevékenysége, amelyet minden külső céltól függetlenül magáért a tevékenységért végez és örömszerzés kíséri.

A gyermek játéka olyan önkéntes és szabadon választott konkrét gyakorlati tevékenység, amelyben személyiségének a környezethez való viszonya sajátos formában tükröződik.

A játék legfőbb jellemzői (interaktív, szabad és nem korlátoz, örömszerző, többféle megoldást tesz lehetővé, ötletgazdag, alkotó stb.) megkívánják az óvodapedagógus indirekt játék-megnyilvánulásainak dominanciáját.

Feladataink:

- Nyugodt, derűs, kiegyensúlyozott, biztonságos légkört teremtünk a felszabadult játék kialakulásához.
- A csoportbontások során is lehetőséget biztosítunk gyermekeinknek, hogy olyan döntési helyzetbe kerüljenek, mely során önállóan, szabadon választhatnak tevékenységek közül.
- Gondoskodunk az optimális játszóhely és idő megteremtéséről.
- Az óvónő felügyelete mellett megteremtjük a feltételeket a spontán játék kialakulásához (teremben, tornaszobában és az udvaron), egyes esetben tervezzük az irányított játékot is (lásd: külső világ tevékeny megismerése).
- Figyelembe vesszük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait.
- A játékeszközök megválasztásánál szemelőtt tartjuk a jó minőségű, esztétikus, sokoldalúan felhasználható, lehetőleg természetes anyagból készülő játékokat.
- Lehetőséget teremtünk a kreativitást, és gondolkodást segítő eszközök-anyagok használatára, a játékfajták magasabb szintre emeléséhez.
- Fontosnak tartjuk, hogy az óvónők szívesen játszanak együtt a gyerekekkel.
- Az óvodánkban a szabad játék túlsúlya érvényesül.
- Olyan helyzeteket teremtünk, amelyek készítetik a gyermekeket a folyamatos beszédre (bábozás, dramatizálás).
- Mindennapi játék során felkeltjük a német nyelv iránti érdeklődést. A játékon keresztül ismertetjük meg a gyermeket a nemzetiségi hagyományokkal.
- Érzelmi biztonságot nyújtunk a nyelv elsajátítása közben.

Az óvodapedagógus további feladatai:

- a közvetlen, nyugodt hangvétel, a megengedő attitűd, a kölcsönösség, a kongruens kommunikáció, az empátia, a személyes bánásmód, készség az együttműködésre, pozitív beállítódás, a gyermekek játékérdeklődéséhez, játékigényéhez való alkalmazkodás.

A játék feltételeinek biztosítása

Megfelelő légkör kialakítása, érzelmi biztonság:

Fontosnak tartjuk a nyugodt légkör biztosítását, hiszen ez elengedhetetlen része a hosszantartó, zavartalan játéknak.

Első feltétel a rugalmas napirend kialakítása, amely igazodik a különböző tevékenységekhez. Függetlenül a játékszituációtól, az adott témák megválasztásától, s egyéb spontán kialakult helyzetektől. Előtérbe helyezzük a gyermekek egymás közötti és a gyermek-óvónő kapcsolatát, amelyet az óvónő és más, velük foglalkozó felnőtt példaértékű személyisége is meghatározhat. A játék folyamatában az óvodapedagógus jelenléte biztosítja az indirekt irányítást.

A nap folyamán előnybe részesítjük a szabad játékot. A gyerekek maguk kezdeményezik a tevékenységeket, a szabályokat maguk állítják fel, vagy legalábbis alakíthatják igényeik szerint. Ennek eredményeként a gyerek a közösségben megtalálja magát, érvényesíti jogait, fejlődik a problémamegoldó képessége.

Helye, ideje, eszközei:

Nem állítunk korlátokat a témát, tartalmat, eszközt tekintve, csak akkor ha ezek a társakra és az egyénre nézve veszélyesek. Nyitottak vagyunk a játék helyének megválasztásában, az óvoda udvarának és más helyiségeinek kihasználásában. Lehetőséget biztosítunk a szomszédos termek egybenyitásával a közös játékokra, tevékenységekre.

Játékidőben kihasználjuk a tornaszoba adta teret, ami a szabad mozgásos játékoknál igen kedvező. A játék hatása a mozgásfejlődésben nemcsak megmarad, hanem még tovább is nő azáltal, hogy egy sor új mozgáselemmel találkozik a gyermek. A tornaszoba használatával is nő az óvodapedagógus befolyásoló szerepe, ezáltal fontos a mindenkori jelenléte is.

A gyermek elmélyült játékához elegendő időt biztosítunk. Ehhez ad lehetőséget a rugalmas napirend. Indokolatlanul sohasem szakítjuk meg a gyermekek játékát. Előre felhívjuk figyelmüket, ha a játékidő a végéhez közeledik, így lehetőséget adunk egy-egy téma végigjátszására-

A játékeszközök megválasztásakor igyekszünk minél gazdagabb szín, forma és anyagvilágot közvetíteni a gyermekek felé. Előnyben részesítjük a természetes anyagokat. Lehetőséget nyújtunk minden játékfajta játszására a csoportszobában. A klasszikus játékok tartalma kiegészül a nép és nemzetiségi játékokkal.

A tágas, jó adottságokkal rendelkező udvarunk a mozgásos játékok egyik legfőbb színtere.

A játéktevékenységen keresztül a spontán és irányított játékos tanulás, a német nyelv iránti érdeklődés felkeltése:

A gyermekekben felmerülő, őket foglalkoztató kérdésekre, ötletekre spontán módon alapozunk, érdeklődésükre építkezünk.

A tervezett foglalkozásoknál figyelembe vesszük az aktuális játékszituációkat, és abba ágyazzuk az észrevétlen, indirekt tanulási lehetőségeket (lásd: külső világ tevékeny megismerésénél).

A játék integráló szerepét használjuk fel, hiszen miközben a gyermekek játszanak, megvalósulnak azok a kezdeményezések, amelyekből kialakulnak a játékos tanulás szervezett helyzetei. A gyermek a játékos cselekvéssel jut el a felismerésig. A játszva tanulás érdekében sok képességfejlesztő játékot kezdeményezünk. Különböző mozgást, téri észlelést, szociális érzékenységet, kommunikációs képességet fejlesztő játékokba vonjuk be a gyermekeket.

Az egész játékot áthatja a kétnyelvű nevelés óvodánkban, mert a játékon keresztül érjük el a leghatékonyabban a nyelv szituatív tanítását. A gyermek életkori sajátosságainak figyelembevételével rendszeres mindkét nyelv szituatív gyakorlása. A magyar – német nyelv folyamatosan, párhuzamosan, egymást kiegészítve hat a gyermekekre. A játékidőben a kötetlen beszélgetés teremti meg a lehetőséget annak, hogy a gyermekek minél többet hallják a

hétköznapokban használt német nyelvet. Bábokkal, gesztikulációkkal, utánzásokkal tesszük érthetővé ezeket a helyzeteket.

A gyermek megfigyelése játék közben:

A közös játéktevékenységekben születnek meg a szituációk, a szabályok, az együttjátszás élményei. Közben számtalan jelzést kapunk a gyermekek személyiségéről, ugyanakkor észrevétlenül, indirekt hatásokkal irányíthatjuk és fejleszthetjük őket.

A gyermekek érzelmi és élményvilágát ezúton lehet a legjobban megismerni.

A játék irányítása és személyiségfejlesztő hatása:

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy jó pedagógiai érzékkel és tudatossággal mérlegeljünk, hogy milyen esetekben kell korlátokat felállítani egy játéktevékenység során, mikor maradhatunk kívül a szituációkon, és mikor van szükség segítő együttműködésre.

A játékban a gyermek teljes személyisége fejlődik. Fejlődik észlelése, megfigyelőképessége, az önkéntes és szándékos figyelme, gondolkodása. Játék közben alakul a gyermek intellektuális tevékenysége, formálódik erkölcsi ítéletalkotása, alakul viselkedése, udvariassági szokásai.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a játék tevékenység területén:

- a beszédkedv, a közlésvágy motiválása,
- játszótársként nyelvi kifejezőminták adása,
- a gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszédok támogatása verbális ismeretekkel,
- beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- játékukban dominánsan jelentkeznek a szerepjáték,
- képesek kitartóan, hosszú ideig egy témában játszani,
- bonyolult építményeket képesek létrehozni különböző, változatos méretű és nagyságú elemekből,
- szeretik a szabályjátékokat, képesek a szabályokat, normákat betartani,
- játékuk közben megjelennek a kialakult társas viselkedési szabályok,
- ismert meséket dramatizálnak, báboznak,
- kialakul az együttjátszás igénye,
- egymás játékát kiegészítik, segítik,
- egyre fejlettebb a problémamegoldó képességük, törekednek az önálló megoldásokra.

2. Mozgás

Célunk:

A gyermek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Nagymozgások, finommotorika, szem-kéz-láb koordináció, az egyensúlyozást és a személyiség akarati tulajdonságait úgy fejleszteni, hogy megmaradjon a gyermek szabad mozgáskedve és mozgásszeretete.

A nevelési folyamatban a mozgás a gyermekek egészséges testi fejlődését, az életkori és természetes mozgásigény kielégítését, személyiség egészének fejlődését szolgálja. Lehetőséget

biztosít a mozgás által nyerhető tapasztalatok bővítésére, fejleszti a testi képességeket (ügyesség, erő, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés stb.).

A torna, mozgás igen kedvezően hat az általános közérzetre, testnövekedésre, az egész izomzat fejlődésére a légzésre, a vérkeringésre, az anyagcserére, az étvágyra és a pihenésre.

Feladataink:

- Tapasztalatokat szerzünk a gyermekek mozgásfejlettségi szintjéről és a családok mozgáskultúrájáról.
- Megteremtjük a feltételt a mozgásszükséglet kielégítéséhez.
- Tervezünk és kezdeményezünk mozgásos játékokat.
- Figyelemmel kísérjük a betegségből visszatérő gyermekek állapotát.
- Tudatosan szervezünk testnevelés- foglalkozásokat.
- A rendszeres mozgás iránti igény felkeltésével az egészséges életmód kialakítására törekszünk.

A mozgás, testnevelés tevékenységeken keresztül

Hangsúlyt fektetünk a gyermekek életkori sajátosságaiból fakadó természetes mozgásigény kielégítésére, mozgáskészségeik fejlesztésére. Mindennap valamilyen formában (kötött vagy kötetlen)lehetőséget nyújtunk a gyermekeinknek a mozgásra.

Lehetőség szerint kint tartózkodunk a tágas, jó lehetőségekkel ellátott udvaron.

Az udvarunk füves területeit kihasználjuk futásra, gurulásra, labdajátékokra. Mászókáinkat mászásra, függeszkedésre, izmok erősítésére. Homokozóinkat pl.: távolugrásra.

Nagymozgásokat gyakoroltatunk, jártasságokat, készségeket alakítunk úgy, hogy összekapcsoljuk a természetes mozgásokat (járás, futás, ugrás stb) céltudatos, fejlesztő gyakorlatokkal is. Mikor nincs módunk az udvaron tartózkodni, akkor a tornaszobában vagy a csoportszobákban játszunk, mozgunk.

A nap különböző szakaszaiban a mozgást és teret igénylő gyermekeink, vagy akár egy egész csoport – felügyelet mellett – igénybe veheti a tornaszoba adta mozgáslehetőségeket. Tornaszobánkban mind a spontán, mind a kötött, szervezett mozgásra lehetőségük van gyermekeinknek.

Reggel a tornaszoba kihasználása fakultatív a gyermekek számára. Ez a mindennapos mozgásfejlesztés szakember irányítása mellett, az egyéni képességek figyelembevételével történik. Itt zavartalanul kihasználhatják a rendelkezésükre álló teret futásra, ugrálásra, mászásra, vagy akadálymentesebb játékokra. Ilyenkor gyermekeink levezethetik a felhalmozott energiát. Mozgásigényük kielégítése örömet is szerez számukra. Nyugodtabbak, kiegyensúlyozottabbak a levezetett mozgásigény hatására. Így kitartóbb figyelmük, s ezáltal jobban és hatékonyabban tudjuk bevonni őket más jellegű tevékenységekbe.

Sportfelszereléseinket állandóan bővítve (karika, Body roll, különböző típusú labdák, egyensúlyozó szerek, stb.) igyekszünk változatosabb eszközökkel és mozgásformákkal fejleszteni gyermekeinket.

Hetente 1 illetve 2 alkalommal kötött testnevelés foglalkozásokat is szervezünk. Ilyenkor az egész csoport, vagy akár korosztályonkénti csoportbontásban vesznek részt a gyermekek a tornaszobai foglalkozáson. Foglalkozás előtt a gyermekek átöltöznek a tornaszájukban tárolt felszereléseikbe. A foglalkozásokat játékosan, felszólító formában vezetjük. A gyermekek határozott utasítást kapnak a feladatok végzéséhez, és ahol igénylik bemutatjuk, velük végezzük a feladatokat. A foglalkozásokon megismert eszközöket a mindennapi játékaikba is beépítjük,

használjuk. A gyermekek terhelésekor figyelembe vesszük az eltérő fejlődési szinteket, egyéni képességeket és hogy a gyengébb képességű gyermekeink is jussanak sikerélményhez. Mozgásfejlesztéskor a fokozatosság elvére építkezünk. Javítjuk a hibákat, de emellett fontosnak tartjuk a biztató dicséretet is.

Gondot fordítunk a prevencióra (pl.: lúdtalp) és tartásjavító feladatokat iktatunk be, akár délutánonként is. Időt fektetünk a már megismert, megkedvelt mozgásformák gyakorlására, megszilárdítására. Ez csak akkor eredményes, ha ebben a gyermekek aktívak. Igyekszünk érdeklődésüket fokozni, játékoságot teremteni. Játékosan, de feladatokat kell megoldani. Gyermekeinktől képességeiknek megfelelő teljesítményt várunk el és figyelembe vesszük az egyéni teherbírásukat is.

A fiatalabb korosztály számára a játékos utánzás határozza meg leginkább a cselekvést. Utánozzák pl.: a vonatot, a cicát, a nyuszt, a gólyát, stb. A nagyobbaknál már megjelenik a (feladatok, gyakorlatok) tanulásához való tudatos viszonyulás.

Szükség szerint alkalmazzuk az egyéni, csoportonkénti és az együttes foglalkoztatási formákat is. Arra törekszünk, hogy a gyermekek minél kevesebbet vározzanak egymásra, lehető legtöbbet tevékenykedjenek. Lelkesítjük, segítjük őket az esetleges kudarcok elviselésében. Érzéseiket, örömeiket természetes módon fejezhetik ki.

A mozgás személyiségfejlesztő hatása

A mozgás fokozza a gyermek teljesítő képességét. A már begyakorolt mozgásformákból új mozgásformákat próbálhatnak ki, így közben tapasztalatot szereznek arról, hogy mire képesek.

Mindez segíti őket önmaguk megismerésében, növeli önbizalmukat.

A mozgásos játékok erősítik az egymásra figyelmet, az együttműködési készséget.

A szabadban végzett mozgásos tevékenységek (tornázás, sportolás, játék, stb.) fokozza a gyermek edzettségét, teherbíró képességét, segíti fizikai fejlődését.

A séták, kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a csoport számára. A mozgás öröme, érzelmi hatásokat vált ki.

Önálló döntési lehetőség megalapozása.

Kapcsolat más nevelési területekkel

Matematikai nevelés:

- A téri tájékozódással kapcsolatos készségeket mindkét terület fejleszti. Megjelennek a helyzet felismerés és döntés képességei is, amelyek segítik a logikus gondolkodás fejlődését.

Zenei nevelés:

- Mindkét terület alakítja a gyermekek mozgását körjátékokkal, járásokkal stb.

Környezet megismerés:

- Kirándulások, hosszabb-rövidebb séták alkalmával edzük a gyermekek állóképességét.

Anyanyelvi nevelés

- A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókinés, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.
- Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- a gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban,
- téri helyzetben tudnak tájékozódni, ismerik az irányokat,
- cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak,
- mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és az ugrásban növekednek,
- tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni,
- szeretnek futni, tudnak labdát vezetni,
- betartják a szabályokat a verseny és ügyességi játékoknál, megértik az egyszerű vezényszavakat.

3. Esztétikai neveléshez kapcsolódó tevékenységek

Az esztétikai nevelés komplex és mégis egyedi folyamatában az egész személyiség fejlődik. Az alábbi személyiségjegyek alakulnak ki: nyitottság, alkotási vágy, önálló alkotókészség, művészetek iránti fogékonyság, problémamegoldó készség, másság elfogadása.

Az óvodai esztétikai nevelés területei:

- mesélés, verselés,
- ének-zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, mintázás, kézimunka festés.

3.1. Mesélés, verselés:

Célunk:

A gyermekek érzelmi biztonságának megadása, az irodalmi érdeklődés felkeltése, az önkifejezés megalapozása, a nyelv szépségének, kifejezőerejének megismerése.

Az irodalom nyújtotta élmény az érzelmeken keresztül hat a gyermeki személyiségre. Minden korosztálynak nagy szüksége van az irodalmi élmény biztosítására. Az irodalmi nevelésben érzelmi, értelmi, erkölcsi, anyanyelvi nevelési feladatok sorozata érvényesül.

Feladataink:

- Felkeltjük és mélyítjük a kisebbségi és az anyanemzet gyermekirodalma iránti érdeklődést.
- A mesélés, verselés nyelvezetének segítségével fejlesztjük a gyermekek mindkét nyelv (német-magyar) anyanyelvi készségeit: helyes – és szép kiejtését, megfelelő hangsúlyozását és beszédritmusát, kifejezőkészségét, bővítjük szókincsét.
- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek mindkét kultúra irodalmi alkotásain keresztül tájékozódjanak a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyairól, az emberi viselkedési formáktól, és így fejlődjön, erkölcsük és magatartásuk.
- A mesék, versek igényes megválogatásával és azok gyermek közeli, átgondolt közvetítésével formáljuk a gyermekek ízlését és esztétikai fogékonyságát, segítjük a gyermekek világméltóságának formálódását, és kiszélesedését.

A gyermekvers és mese tevékenységeken keresztül

A mesék, a versek, a mondókák játékoságuk, nyelvezetük, izgalmas fordulataik révén nagyon közel állnak a gyermekek érzelmek és gondolatvilágához. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy ezek a kedvelt irodalmi formák mindennap helyet kapjanak az óvodai élet folyamatában. Ezért nemcsak egy-egy alkalommal mesélünk, verselünk, mondókázunk hanem a gyermekek kérésére is, illetve bármikor, amikor az a játékszituációhoz egyéb tevékenységhez kapcsolható (pl.: rajzolás, képnézegetés, séta, stb.). Elsődleges szerepet kap az óvodánkban a mindennapi

élő mese, vers, mert a gyermekek otthon egyre inkább csak „gépi mesékkel” találkoznak (tv, videó), amelyek nem pótolhatják a felnőttekkel való meghitt együttléteket. Nem készítik a gyermekeket a történet elképzelésére, míg a nem szemléltetett mesemondás megmozgatja a gyermekek gondolatvilágát. Ez a belső képteremtés a gyermeki élményfeldolgozás egyik fontos formája.

Megteremtjük a mesemondás alkalmait, a mesehallgatásra utaló ismétlődő szokásokat (pl.: gyertyagyújtás, éneklés), így biztosítjuk a kedvet és a megfelelő körülményeket.

Arra törekszünk, hogy minél többet meséljünk, verseljünk, mondókázzunk, mert így mimikánkkal, gesztusainkkal, hangunkkal élővé tudjuk tenni a mesét, verset. Személyes kontaktust tudunk kialakítani és fenntartani a gyermekekkel.

A kiválasztott irodalmi anyagban jelentős szerepet kapnak a magyar és a német, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek, népi mondókák, gyermekjátékok, magyar népmesék és németnyelvű egyszerű mesék, s amelyeken keresztül megismertetjük a gyermekeket a magyar és német nyelv gazdagságával, szófordulataival. A németnyelvű rövid mesék által bővül szókincsük, az ismétlődő mondatmodellek rögzülnek, változatos kifejezésekkel ismerkednek meg.

Mesélés, verselés fejlesztő hatása:

A vers, a mese élmény a kisgyermek számára, ami érzelmeket vált ki. Emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van, a belső indulati élményeket közvetíti. Alkalmas a gyermek szemléletmódjának, világképének alakítására.

Az irodalmi művek hallgatása közben erősödik az egymás iránti figyelem érzése is.

A mese oldja a szorongást, belső képteremtésre ösztönöz.

A bábozások, dramatikus játékok közben lehetőség nyílik az élmény újra átélésére, az önálló fantázia alakítására.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és ábrázolással történő kombinálásával fejlődik az önkifejező képessége.

Kapcsolatai más nevelési területekkel:

Kétnyelvű nevelés:

- Leghatásosabb módszere és eszköze a gyermekirodalom. Meséken, verseken keresztül sajátítják el a gyermekek a helyes kiejtést, a tiszta beszédhallást. Az utánzásra készítetők, példaértékű beszéd és előadás, technikai eszközökkel megformált óvónői bemutatás elősegíti a gyermekek szókincsének bővülését, kifejezőkészségük fejlődését, a nyelvtanilag helyes beszéd kialakítását mindkét nyelvben.
- A népi mondókák, versek ismételtetése lehetőséget teremt a helyes légzés, artikuláció, tempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés és hangkapcsolatok kiejtésének gyakorlására.

Zenei nevelés:

- A ritmikus mondókák, kiolvasók, rímelő versek elősegítik a ritmusélményt és így a későbbi zenei élmények fontos megalapozói.

Külső világ tevékeny megismerése:

- A természetben tett séták, kirándulások mindig természetes alkalmat kínálnak a verselésre, mesélésre (pl.: állatokról, növényekről, titkos utakról stb.), a szabad beszélgetésre.

Rajzolás, mintázás:

- A gyermekek rajzaiban gyakran megjelennek a kedvelt mesehősök, mesés jelenetek, illetve az ő ábrázolásukban megjelenő figurákhoz, történetekhez mi is kapcsolhatunk mondókákat, verseket.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, mondókákat, rigmusokat,
- igénylik a mesét,
- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a maguk szórakoztatására,
- a folytatásos művek szálait összekötik,
- megjegyzik a mese, vers érdekes szólásait,
- segítenek a mesélés feltételeinek kialakításában.

3.2. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc:

Célunk: A gyermek éneklési kedvének felkeltése, a zenei anyanyelv megalapozása.

Az ének-zene, énekes játékok gyermektánc felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják esztétikai érzéküket, ápolják hagyományainkat. A mindennapi zenei élmény nyújtásával felfedezik az éneklés örömét, a mozgás szépségét. Ez az élmény sajátos eszköz a környezet bővebb megismeréséhez, és a zenei anyanyelv megalapozásához. A hallásfejlesztés és ritmusérzék fejlesztés komplexen érvényesülhet a mozgással kísért énekes játékoknál.

A mozgásformák változatos térformákat is létrehozhatnak.

Feladataink:

- Megteremtjük mindkét nyelv zenei nevelésének alapvető feltételét.
- Egész nap zenei élményhez juttatjuk a gyermekeket, ösztönösen kitalálunk változatos dallamfordulatokat, dúdolgatunk. Meghatározott zenei feladatokat összehangoljuk a dalanyagokkal.
- Figyelembe vesszük a gyermekek érdeklődését, fejlettségi szintjét, a fokozatosság elvét.
- Lehetőséget teremtünk a gyermekek zenei önkifejezés módjára, gyakorlására.
- A játszódélelőttökön a szülőket is bevonjuk a különböző dalos játékokba.
- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek a német nemzetiségi dalokkal, táncokkal és dalos játékokkal is a mindennapok folyamán találkozzanak.
- A gyermekeknek nemzetiségi dalokat, játékokat tanítunk.

Az élmények meghatározzák a gyermekek egyéniségének alakulását. Ezért nagyon fontos, hogy milyen hatások, élmények érik a gyermeket óvodás korban. A zenei nevelés is élményhez juttatja a gyermeket, formálja ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Ének-zene tevékenységen keresztül:

Az ének-zenei tevékenységet beépítjük az egész nap folyamatába. Spontán kialakult játékhelyzetekhez kapcsolódhat, kezdeményezhetik a gyermekek vagy az óvónő. Bizonyos helyzetekhez szokásszerűen fűződik egy-egy az alkalomhoz illő dal vagy vers, amely a gyermek számára mintegy jelzi, hogy az óvónő éppen mit csinál (pl.: rendrakásnál, ételosztásnál, sütésnél, öltözésnél, mesénél, stb.). Így az énekszó bevonja a gyermeket az óvónő tevékenységébe.

Folyamatosan juttatjuk zenei élményhez a gyermeket aktualitásnak megfelelően mindkét nyelven. Az alkalomhoz kötődő magyar-német mondókákkal, dalos játékokkal bővítjük a gyermekek tapasztalatszerzési lehetőségeit.

Az ünnepvárásokat és a készülődés hangulatát énekléssel, zenéléssel tesszük meghitté. Ünnepeinket színesítjük óvónői hangversennyel és hagyományörző táncos játékokkal (pl.: Karácsonyi hangverseny, nemzetiségi héten tánc, stb.).

Játszódeléltőlőkön a szülőket is bevonjuk a különböző dalos játékokba, éneklésekbe, ami ösztönző lehet, hogy otthon is szívesen énekeljenek együtt a gyerekekkel. Megismertetjük a gyermekeket a szülőktől, nagyszülőktől gyűjtött régi magyar-német hagyományörző gyermekdalokkal, játékokkal, táncokkal.

A hangszerekkel való ismerkedés különleges izgalmat jelent a gyermeknek. Óvodánkban népi együtteseket hívunk és így lehetőség nyílik, hogy népi hangszereket bemutassunk a gyermekeknek (köcsögduda, fűzfa síp, hegedű, duda, bőgő, tangóharmonika).

A hangszerek használata, beleértve az Orff hangszereket is, a zenei készség fejlesztésben nagy szerepet játszanak. A hangszertudásunkat nemcsak ének-zenei foglalkozáson használhatjuk, hanem más tevékenységek alkalmával is (pl.: mese, vers, illusztrálására, motivációra).

Az óvodai zenei nevelésünkben a néptáncot, illetve a gyermektáncot is segítségül hívjuk. Itt is megismerkedhetnek a gyermekek a magyar és német nemzetiségi népszokásokkal, népi játékokkal és a kezdetleges táncleépésekkel.

A zenehallgatás anyagát az óvónő igényes válogatása tükrözi. Az anyagot népdalok, más nemzetek, etnikai kisebbségek zenéi, kortárs zenék, és műdalok alkotják, alkalmanként élő előadásmódban, hangszerkísérettel. A zene hallgatása során, figyelmes, érdeklődő, a zenei élmény befogadására nyitott gyermekeket nevelünk.

Ének-zene fejlesztő hatása:

Az ölbéli játékok jelentős szerepet játszanak az érzelmi kötődés kialakulásában. Az éneklés segítséget nyújt a gyermekekkel való ismerkedés során a személyes kapcsolat kialakításában. A folyamatos óvónői énekléssel kifejlődik a gyermekekben az éneklési kedv. A zenei élmény serkenti a gyermekképi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságot, alkotókedvet, megalapozza a zenei anyanyelv kialakulását.

A táncos mozgások fejlesztik a gyermek ritmusérzékét, mozgáskultúráját. A hangszeres játék felkelti az érdeklődését, rácsodálkozását. A zene megalapozza a zenei befogadás képességét.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásnak alakításában.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Anyanyelvi nevelés:

- A gyermekek szókincsét bővítik a zenei neveléséhez szükséges fogalompárok. A mondókák elősegítik a jobb beszédritmus érzékelését, alkalmazását, hallás- és ritmusfejlesztését.

Irodalmi nevelés:

- a zenei élmény serkenti a gyermekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát.

Külső világ tevékeny megismerése:

- hagyományok gyakorlásának alkalmával és különböző tevékenységeken keresztül (pl.: kirándulás, ünnepek stb.) sok dallal és mondókával ismerkednek meg a gyermekek.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek szívesen énekelnek, játszanak énekes játékokat,
- tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni,
- megkülönböztetik a zenei fogalompárokat,
- érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát,
- biztosan tudnak 6-8 mondókát, legalább 10 dalt, énekes játékot.
- Egyszerű táncos mozgások elemei ismeri (dobbantás, koppantás, páros forgás kilépés ... stb.) alkalmazza.

3.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:

Szorosan az esztétikai nevelés területéhez tartozik. Megismerteti a gyermekeket az eszközök tulajdonságaival, technikai eljárásaival, mely során gazdagodik forma-, és színeképzete és díszítőérzéke, differenciálódik az érzelmi világa, különösen az esztétikai érzelmek területén.

Célunk:

A gyermekek tér-, forma- és színeképzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladataink:

- Biztosítanunk kell az alkotó légkört, a jó hangulatot a tevékenységek során.
- Megfelelő mennyiségű és minőségű eszközöket és anyagokat biztosítunk gyermekeinknek.
- Sokféle technikai lehetőséget mutatunk be.
- Közös élményt nyújtó megfigyelési alkalmakat szervezünk, melyek a felfedezés lehetőségeit is magukban rejtik.
- Lehetőséget adunk egy-egy téma többféle technikai kifejezésére.
- Biztosítjuk az emlékképek, élmények és megfigyelések a fantáziaműködés térbeli és képi megjelenítésének sokféle lehetőségeit.
- Felhívjuk a gyermekek figyelmét a környező valóság esztétikai szépségeire, valamint arra, hogyan lehet ábrázolni-rajzolni, festeni, mintázni - azokat az esztétikai élményeket, tárgyakat, személyeket, jelenségeket, amelyek számukra örömet okoznak, szépek, érdekesek, fontosak. Ezzel fejlesztjük képi gondolkodásukat, segítjük őket az alkotás örömeinek megtapasztalásában.
- Felébresztjük a gyermek alkotásvágyát, örömét, és fejlesztjük a belső képi világát
- Gazdagítjuk a gyermekek téri, formai és színeképzetét.
- Megalapozzuk az esztétikum iránti érzékenységet és értékelő képességet.

A rajzolás, mintázás, festés, kézimunka tevékenységeken keresztül

Óvodánkban fontos helyet kap a vizuális nevelés, mert a játék mellett ez a gyermek egyik legfőbb önkifejező tevékenysége.

Mindennap módjuk van a gyermekeknek a vizuális nevelés valamelyik területén (rajzolás, festés, mintázás, barkácsolás, építés) tevékenykedni. A gyermekek által bármikor elérhető eszközök lehetőséget nyújtanak számukra, hogy kedvük, igényük szerint válasszák meg, és használják azokat. A szabad választás mellett időnként témákat és technikákat is javasolunk, hogy a képességfejlesztés minden területe érvényesüljön, és ezeket a technikákat szemléltetjük a gyermekeknek.

A játékosság megőrzésével nyugodt, oldott légkörben, jó hangulatban tevékenykedhetnek.

Megismerkednek az anyagok sokféleségével, azok felhasználhatóságával a variálhatóságával. Emlékeztük, elképzeléseik és fantáziájuk segítségével új ismereteket szereznek, séták, kirándulások és más megfigyelések alkalmával. A tapasztalásokat ahol lehet, cselekvéshez kötjük (megtapogatjuk, kiprobáljuk).

A pozitív érzelmek keltésére törekszünk, a színes szépen megformált tárgyak látványán keresztül, a természet világának szép és vonzó lényei által, amelyek a szép külsejükön túl a szeretet, a ragaszkodás, a kíváncsiság és az öröm érzését keltik fel a gyermekekben. Örömmel érvényesítik saját ötleteiket, találékonyságukat is, hiszen valami sajátos újat alkotnak.

Észreveszik a szépet, fejlődik esztétikai érzékük, maguk is fogalmazznak meg esztétikai értékítéleteket.

Közösen elkészíthető munkákra is lehetőséget adunk, ahol alkalmazkodnak egymáshoz, együtt munkálkodhatnak, ezáltal jobban megbecsülik egymás munkáját is.

Figyelembe vesszük az egyes gyermekek saját fejlődési tempóját, és az irányítást életkorukhoz és egyéni fejlettségükhöz igazítjuk. A gátlásosabb, félénkebb gyermekeket közvetett módon aktivizáljuk, motiváljuk.

A tevékenységben jól megmutatkoznak a feladatvégzésre irányuló akarat és figyelemösszpontosítás, feladattartás képességei. A gyermekeknek elegendő idő áll rendelkezésre, hogy a hosszabb időt kívánó, elmélyültebb munkákat is befejezhessék.

Az elkészült munkákat értéként kezeljük, gyűjtjük, kiállítjuk, hogy a szülők is nyomon követhessék gyermekeik munkáját és fejlődésük menetét. Ezekkel a munkákkal díszítjük, szépítjük óvodánkat.

Rajzolás, mintázás, festés, kézi munka fejlesztő hatása

A vizuális technikák gyakorlása közben a gyermek minden alkalommal átéli az alkotás örömét, és a sikerélmény újabb alkotásra készíti. Formálódik alkotó képzelete, gazdagodik élmény- és fantáziavilága. Miközben képi formában fejezik ki magukat: nő az önismeretük, önbizalmuk.

A változatos cselekvések során a gyermek alkotóképessége, fantáziája csiszolódik, amely értelmi képességeinek fejlődésére is hat. Megismerteti a gyermeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és a konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel. A természet látványa segíti a vizuális funkciók, azaz a szín, forma, alak észlelésének fejlődését.

A gyermekek finommotoros készségei, síkban és térben való tájékozódása, szem-kéz koordinációja fejlődik a különböző vizuális technikák gyakorlása során.

Kapcsolata más nevelési területekkel

Anyanyelvi nevelés:

A gyermeki gondolkodás szemléletes cselekvő tevékenység, ezért feltétele a szókinccs gyarapításnak az állandó cselekvés fenntartása. A munkák értékelése során szóbeli véleményt is nyilvánítanak.

Rajzolás, mintázás, kézimunka során gyakran merítünk témákat a népi kultúrából, ilyenkor bővül a szókinccsük. Pl: népi technikák: agyagozás; fonal használattal: sodrás, fonás, szövés, hímzés; nemezelés, figurák készítése, képalakítás; csuhé, írókázás, batikolás; stb.

A vizuális nevelés

is komplex jellegű nevelési folyamat, mert összefonódik az esztétikai, technikai, értelmi, erkölcsi fejlesztéssel. Több tevékenységi formával kapcsolódik a tapasztaláshoz. A vizuális

élmények verbális közlése, az alkotótevékenység során a magyar és német anyanyelvi nevelés szerves része.

Vers, mese

és a vizuális nevelés a belső képteremtésben igen komoly szerepet játszik – ezzel kölcsönösen erősítve egymás hatásrendszerét. Pl.: a meseélmények által keletkezett belső képek kivetítése, a vizuális tevékenységek sokféle formájában valósul meg (bábkészítés, rajz, festés).

A vizuális nevelés éppúgy, mint az irodalmi nevelés az érzelmek, feszültségek levezetésének egyik módja lehet.

Beleélés képessége nyilvánulhat meg a kifejezés különféle formáiban.

Ének, zene, énekes játék

élményteremtő hatása, a zene hangulatkeltő ereje igen jól illeszthető a vizuális nevelés szolgálatába, és gyakran jelenik meg egymást átszöve.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- képalkotásban egyéni módon fejezik ki élményeiket, elképzeléseiket,
- önállóan díszítenek tárgyakat, bátran használják a színeket,
- formaábrázolásuk változatos, próbálkoznak az egyszerű mozgások jelzésével,
- sokféle tapasztalattal rendelkeznek és önállóan alkalmazzák a technikai eljárásokat,
- plasztikai munkáik egyéniak, részletezőek,
- észreveszik környezetükben a szépet.

4. A külső világ tevékeny megismerése

Célunk:

A közvetlen és tágabb környezet megismertetése, a gyerekek pozitív érzelmi viszonyának alakítása a természeti, tárgyi, emberi világ értékei iránt.

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyermekek az őket körülvevő tágabb és szűkebb természeti és társadalmi környezetből tevékeny módon, olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkornak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek.

A környezet megismerése során birtokába jutnak matematikai tartalmú tapasztalatoknak.

Feladataink:

- Felkeltjük és fenntartjuk a gyermekekben a természeti környezet iránti érdeklődést.
- Elmélyítjük a természet iránti szeretetet.
- Számba vesszük a külső világ befogadásával összefüggő személyiségjegyeket.
- Építünk a gyermek természetes kíváncsiságára és érdeklődésére.
- Kedvező helyzeteket teremtünk tapasztalatok szerzésében, az élmények gyűjtésében.
- Megismertetjük a gyermeket a helyi szokásokkal, a szülőfölddel, a néphagyományokkal, a családi és tárgyi kultúra értékeivel, a német nemzetiségi hagyományokkal.
- Hatunk az érzelmi erők fejlődésére, s mindkét nyelv szókincsgyarapítására.
- A környezet külső, világ megismerése alkalmával matematikai ismeretekhez juttatjuk a gyermekeinket. és azokat a tevékenységekben alkalmazzuk.
- Felhívjuk a figyelmet a környezetvédelemre.

- Ébren tarjuk a gyermekek érzékenységét a környezetbarát és környezettudatos életmód iránt.
- Figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat.
- Átgondoljuk azokat a lehetőségeket, amelyek a külső-belső érzésekkel, különféle érzékszervekkel közvetítik a valóságot.

Megismerés a tevékenységeken keresztül

Tudatosan tervezzük, hogy már az óvodába lépéskor megszeretessük a gyermekekkel a növényeket, állatokat, a természetet és azt a környezetet, ahol élnek. Igyekszünk szebbé, érdekesebbé tenni a napokat, ahol a maradandó élményként őrzik meg, és emlékeznek a látottakra, tanultakra.

A külvilág megismerése több szempontból is kiemelt helyet foglal el az óvodai életben. A gyermekek egész nap folyamán ismereteket szereznek. Mindezeket az ismereteket bővítjük, és megerősítjük bennük egy-egy közös tevékenység alkalmával. A környezeti megismerés nem egy foglalkozásra korlátozódik.

Mivel a környezet, a külvilág megismerése komplex jellegű tevékenység, ezért kapcsolódik más tevékenységi folyamatokhoz (irodalom, ének-zene, mozgás, rajzolás, mintázás). A játék az ismeretek elsajátításában, gyakorlásában fontos szerepet játszik. Támazkodunk a gyermeki tevékenységre, érdeklődésre.

Természeti környezetünk témakörei:

Óvodánk tágas udvara közvetlen természeti élményeket nyújt a gyermekeknek. Megismerkednek az óvoda fáival, bokraival, szűkebb környezetünk állatvilágával.

A csoportok saját kiskerttel rendelkeznek, így lehetőség nyílik minden évszakban különböző megfigyeléseket, kerti munkákat végezni.. Minden csoport kirándulóhelyet keres, melyet rendszeresen meglátogat, így az állandó helyen megtapasztalhatják a gyermekek a természet változásait, a növény és állatvilágot.

Kirándulások alkalmával a közlekedés szabályaival is ismerkednek.

A sokszínű gyümölcsökben, termésekben gazdag *ősz* különösen alkalmas arra, hogy tovább erősítsük azt a pozitív érzelmi viszonyt, amely a gyermekeket a természethez fűzi. A sétáinkon gyűjtött színes falevelekből, termésekből sok érdekes dolog készül. A termésekből barkácsolt kis figurákat a gyermekek beépíthetik játékaikba. Színükkel, változatos, fantáziát mozgató formájukkal egyben az esztétikai ízlésformálás eszköze is. Válogatásaikkal, mérésükkel, csoportosításukkal, mennyiségi nagyságbeli, alaki viszonyokat ismernek fel.

Egy-egy tevékenység meghitt beszélgetéssel zárul. Felidézzük az élményeinket, és a felmerült kérdésekre közösen keressük a válaszokat.

Az óvodánk a téma kiválasztásában nagyban épít a helyi szokásokra is. Az őszi témákhoz kapcsolódik az első közös együttlét. Ennek a közös ünnepnek „Termésköszöntő” nevet adtuk.

A közösen gyűjtögetett terméseket megcsodáljuk, ismerkedünk velük, kezünkbe vesszük, megízlelgetjük. Ezen a napon közös szüreten veszünk részt, ami mulatsággal zárul. Úgy gondoljuk, és igen fontosnak tartjuk, hogy ilyen tevékenységek alkalmával erősödik a gyermekekben a közösségi tudat.

Másik ilyen fontos ünnepünk a „Márton nap”, ami a Német nemzetiségi hagyományokra épül. Márton napon az egész óvoda apraja és nagyja a szülőkkel együtt ünnepel.

Az előkészületekben a gyermekek is segédkeznek. Lámpiont készítünk, sütőtököt sütünk, kukoricát pattogtatunk. Ünnepünk fénypontja az esti lámpionos séta. Énekelgetünk,

verselgetünk mindkét nyelven és ezekkel tesszük hangulatosabbá sétánkat. Végül a tábortűz melegénél közösen elfogyasztjuk az előre elkészített finomságokat.

A **téli** hónapokban a család, az ünnepek, a téli játékok örömei kerülnek előtérbe.

Természetesen ez időszakban sem maradhat ki a kiránduló helyünk felkeresése. Jó alkalom az őszi és téli közötti lényeges különbség megfigyeltetése. Folyamatosan etetjük a madarakat.

Megismertetjük a gyermekekkel a karácsony várása, az újévi, farsangi szokásokat.

A **tavaszi** éledése nagyon sok kérdést vet fel a gyermekekben, a választ mindig a koruk és az egyéni érdeklődésük határozza meg. A kicsiknek egyszerű, érthető mesészerű elemek megjelenítésével is lehet válaszolni, hogy érzelmeik gazdagodjanak. A nagyobbakat már emlékeztethetjük a téli csíráztatásra, hajtásra, rügyeztetésre.

Ebben az évszakban adódik a legtöbb lehetőségünk arra, hogy a gyermekekhez minél közelebb hozzuk a természetet. Motiválja őket a szabadabb mozgás lehetősége is. Megfigyeléseket végzünk többek között a kertben folyó munkáknál. Tavasszal ismét ellátogatunk az erdőbe, ahol az évszakok változásaival újabb ismereteket szerzünk.

Ebben az évszakban kezdődik az óvoda udvarának szépítése is. A gondosan rendben tartott udvar színhelyévé válik a tavaszi ünnepeknek. Május elején családi majálist rendezünk, dallal, tánccal családi versenyekkel. A gyermeknapon is az udvar a színtere a versenyjátékoknak, mókás vetélkedőknek. Sokkal több időt töltünk a szabadban, kötetlenebb a napirend. A gyermekekkel való egyéni foglalkozásra is sok lehetőség nyílik.

Nyáron több lehetőség nyílik az élettelen természet megfigyelésére. A homok, kavics, víz hangsúlyos helyet kap a játékban, miközben jellemző tulajdonságaikat is felfedezik a gyermekek. Változatos programokat szervezünk a nyári időszakra, miáltal a gyermekeket színes élményekhez juttatjuk (pl.: egész napos kirándulás).

Társadalmi környezet témaköre:

Ezeket a témaköröket főleg a játékba ágyazva próbáljuk feldolgozni. Ebben az esetben a játék a gyermekek részére nem egy kötött foglalkozás, hanem egy kötetlen ismeretszerzés, részünkről egy irányított „tanulás”. Ilyen például az orvos gyógyító munkája, a postás tevékenységével való ismerkedés, stb

A külső világ tevékeny megismeréséből nem maradhat ki a természetvédelem sem. A természettel együtt élni, szeretni, védeni kell. Ezt a szemléletet óvodánk minden csoportja magáénak vallja. Célunk a természeti környezetben való tájékozódás képességének fejlesztése, természetvédő élmények megalapozása.

Hagyományaink és értékeink megőrzése a szűkebb társadalmi környezetben.

A mai nemzedék fontos feladata, hogy a néphagyományokon alapuló népszokások értékeit megőrizze, és a jövő számára átmentse.

Ezért az óvodás gyermekeinkben tudatosan és fokozatosan alakítjuk a népi, nemzeti értékekhez, a szülőföldjükhöz és az ott élő magyar és más nemzetiséghez kapcsolódó viszonyukat.

Célunk: A gyermek harmonikus fejlődése a néphagyomány-ápolás, a természetóvás gazdag eszköztárával.

Feladataink:

- A néphagyomány-ápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át, a családok aktív együttműködésével.
- A gyermekben azok a készségek, jártasságok megalapozása, amelyek képessé teszik az együttélésre, majd az iskolai életmód elfogadására.

- Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak fejlettségének megfelelően a német kisebbség még élő szokásainak megismertetése, nyelvének, kultúrájának ápolása az óvodások hétköznapi tevékenységrendszerében, ünnepeken.

A külvilág megismerése során szerzett matematikai ismeretek:

- A begyűjtött termények összehasonlítása mennyiség, forma szerint.
- Csoportosításuk külső jegyeik szerint.
- Gyümölcsök összehasonlítása, rész és egész viszonyítása.
- Névutók helyes használata.
- Több-kevesebb becslés.
- Térfogatmérése.
- Bontás, rendezgetés.
- Térbeli relációk gyakorlása, stb.

Külső világ személyiségfejlesztő hatása

A különböző kirándulások, séták során a gyermekek tapasztalatokat szereznek a növények, állatok életéről, az ehhez kapcsolódó emberi munkatevékenységekről.

A már felsorolt tevékenységek közben erősödik a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony, a helyi német nemzetiségi népszokások megismerése.

A környezettel való ismerkedés közben alakul a gyermekek társas magatartása. Fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejező képessége. A külső világ megismerésére nevelés meghatározó szerepet kap a gyerekek képességeinek fejlesztésében az alábbi területeken: tapasztalás, megértés, konstruálás, ítélőképesség, emlékezés.

A kortárs kapcsolatban és a környezet alakításban előbbre jutnak az önálló tapasztalatszerzésben, mernek véleményt mondani, dönteni, kérdezni. Kitartóbbá válnak játékukban, munkájukban, nő figyelmük tartóssága, erősödik akaratuk, önfegyelmük.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Játék:

- A gyermek a spontán játékok alkalmával tudja ismereteit feldolgozni és megjeleníteni.

Anyanyelv és kommunikáció:

- A külső világ megismerése alkalmával alakulnak ki olyan szituációs párbeszédtek, amelyek lehetőséget adnak a kommunikatív készségek fejlesztésére mindkét nyelvben.

Mese, vers:

- Különböző irodalmi alkotások lehetőséget adnak, hogy színesebbé változatosabbá tegyék környezetismereti témaköreinket.

Rajzolás, festés mintázás:

- A külvilág megismerése által szerzett ismereteiket és esztétikai élményeiket képen is meg tudják jeleníteni.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyerekek tudják nevüket, lakcímüket, születési idejüket, szüleik nevét, foglalkozását,

- felismerik az évszakokat, napszakokat,
- felsorolják a testrészeket,
- az általuk ismert állatokat csoportosítják életterük szerint,
- ismerik környezetük növényeit és azok gondozását,
- gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket,
- ismerik a környezetükben lévő intézményeket és üzleteket,
- képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatásra, sorba rendezésre,
- tudják és helyesen használják a névutókat és az irányokat,
- hosszúságot, mennyiséget, halmazt tudnak mérni és párosítani,
- tízes számkörben a tárgyakat meg tudják számlálni,
- gondolataikat nyelvtanilag helyesen mondatokban fejezik ki.

5. Munkajellegű tevékenységek

Célunk:

A gyermekmunka megszerettetésén keresztül olyan készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelesség teljesítését.

A gyermek a munkájában a felnőtt cselekvéseinek, viszonyainak pontos utánzására és mások elismerésére törekszik. Így alakul ki benne a szükséges belső késztetés arra, hogy szívesen dolgozzék.

A munka eredménye növeli a gyermekek önbizalmát, saját erejébe vetett hitét, önértékelését. Fejlődik az együttműködő-képességük, pozitív attitűdjük ami fejleszti a közösségi érzésüket és magatartásukat. A munka folyamán ismerik fel az ok-okozati összefüggéseket is.

Feladataink:

- Megteremtjük a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört.
- Megismertetjük a gyermekekkel az egyes munkafolyamatokat, azok részmozzanatait.
- A munkajellegű feladatokat egyfajta játékos tevékenységnek éljük meg.
- Fokozatosan bővítjük az új tennivalókat.
- A munka értékelésébe bevonjuk a gyermekeket is, ezzel is elősegítve reális önértékelésük alakulását.
- Felhívjuk a szülők figyelmét, hogy otthon is kapjanak gyermekeik kisebb megbízásokat, feladatokat.
- Megismertetjük a gyermekekkel, hogy a naposokat milyen rendszer szerint jelöljük ki.
- Ügyelünk arra, hogy minden gyermek sorra kerüljön.
- A gyermek munkakedvét igyekszünk felkelteni és a feladatokat soha nem erőltetjük.
- A gyermeki munkát tudatosan szervezzük, különös gondot fordítunk a gyerekek közötti munkamegosztás és együttműködés megszervezésére.
- a tevékenységek során az adott szituációnak megfelelő beszélgetéssel ösztönözzük a gyermeket a felnőttel való közös munkálkodásra, illetve az önállóságra.

- A gyerekek fejlesztését, értékelését a különböző tevékenységek alkalmával folyamatosan, reálisan, önmagukhoz mérten végezzük.

Közösségért végzett tevékenységformák:

Naposság:

Közösségi megbízást jelent, melynek során olyan funkciók gyakorlása történik, melyek nélkülözhetetlenek a csoport életrendjében.

A naposságot a feladatra érett gyermekek körében vezetjük be folyamatosan, figyelembe véve az egyéni sajátosságokat. Először segítséggel majd teljesen önállóan tevékenykednek, figyelünk arra, hogy munkájukban mindig valamilyen pozitívumot emeljünk ki. A naposokat nemcsak a terítésbe vonjuk be, hanem segítenek kiosztani és összeszedni az étkezéshez szükséges eszközöket, részt vesznek a morzsák összesepítésében.

Vegyes csoportban a kisebbek hamarabb elkezdik ezeket a feladatokat, hiszen nekik a nagyok megfelelő példát és segítséget nyújtanak.

Egyéb munkák:

A naposi munkák mellett megjelennek az alkalmoszerű munkák is. Ilyen például dadus néni hívása, kiömlött víz feltörése, szemetek összesepítése, stb. Ezek a munkák nem tervezhetők, hiszen éppen a váratlanul adódó helyzetek megoldásában van szerepük. A vállalkozó kedvű gyermekekre építünk. A gyermekeknek pontosan elmondjuk, hogy mit várunk tőlük, figyelembe véve az egyéni fejlettségekben mutatkozó eltéréseket. A gyermekekkel közösen díszítjük a csoportszobát, ötleteiket figyelembe véve (évszakra, ablakok díszítése évszakrak megfelelően). Az élősarok számára folyamatosan terméseket gyűjtünk kirándulásaink során.

A játékszerek kisebb hibáit a gyermekek előtt javítjuk, ezzel buzdítva a gyermekeket, hogy később ők is szívesen részt vegyenek ezekben a tevékenységekben. Már 5-6 éves korban eljutnak a gyermekek arra a szintre, hogy maguk is észreveszik ha valamire szükségük van.

Ennek következtében képesek bonyolultabb feladatokat is elvégezni, és azokat önállóan szervezni.

Növény- és állatgondozás:

Fokozatosan vonjuk be a gyermekeket az állatok és növények gondozásába. Közösen rendezzük be a csoportszobában lévő természetsarkot, a séták és kirándulások során gyűjtött termésekkel, hajtásokból ültetett virágokkal, gyümölcsökkel és zöldségekkel. A gyermekek szívesen vesznek részt az óvoda udvarán adódó munkálatokban (pl.: avar összegereblyézése, kiskert gondozása, ültetés, járda és a hinták alatti területek leseprése, a szemetek összeszedése). A közösen végzett munka erősíti a baráti, egymást segítő kapcsolat kialakulását.

Munka személyiségfejlesztő hatása:

Önkiszolgálás során a gyermek gyakorolja azokat a készségeket, amelyek alkalmassá teszik az egyéb munkajellegű tevékenységek végzésére. Gyakorlás hatására kialakul a gyermekben a munka céljának tudata, alakul felelősségtudata.

Az együttműködés hozzájárul a gyerekek közötti társas kapcsolatok alakulásához. Elősegíti a kapcsolatok színesebbé, bensőségesebbé válását. Megalapozódik a másról való gondoskodás igénye, miközben óvja, védi gondozza a környezetében lévő növényeket, kisállatokat

Kapcsolat más nevelési területekkel

Matematikai nevelés:

- a naposi munkák végzése közben lehetőség nyílik összehasonlításra, megkülönböztetésre, irányok és arányok helyes alkalmazására, felismerésre, számosság gyakorlására.

Játék:

- a munka ebben az életkorban elválaszthatatlan a játéktól. A gyermekek játéuk során sokféle műveletet végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetükről.

Közösségi nevelés:

- az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység. Elősegíti a kapcsolatok színesebbé, bensőségebbé válását. Lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés és ezzel együtt a közösségi értékelés alakulása.

Anyanyelvi:

- A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák gyakorlása (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései), munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek szeretnek közösen dolgozni,
 - örömmel segítenek egymásnak és a felnőtteknek kérés nélkül is,
 - szívesen vállalnak egyéni megbízást,
 - munkavégzésükben önállóak, igényesek,
 - a környezetükben élő növényeket, állatokat óvják, gondozzák,
 - kitartóak a feladatok elvégzésében.
 - Szociálisan is éretté válik az iskolára- készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív, elvégzésében nyilvánul meg.

6. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célunk:

Ismeretek elsajátíttatása, a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, készségek, jártasságok kialakítása a tevékenységeken keresztül.

A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

A tanulás elsődleges célja, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése.

Az óvodában a tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelés érdekében sajátosan szervezett tevékenység. Ebben a korban a gyermekek utánzásos játékokban szereznek ismereteket a leghatékonyabban és ezeket az érzelmi késztetések motiválják.

A tanulás:

- az ismeretszerzés, továbbá a képességek fejlesztése, a jártasságok és készségek elsajátítása, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.
- cselekvés közben, érzelmeim át készségeket, jártasságokat szerez, amelyek által fejlődik értelme, intelligenciája.

Feladataink:

- Játékos eljárásokat alkalmazunk.
- Felkeltjük a gyermekek kíváncsiságát.
- Változatos tevékenységeket szervezünk.
- A gyermekek spontán szerzett élményeire, tapasztalataira támaszkodunk.
- Szem előtt tartjuk a gyermekközpontúságot, személyiségfejlődést. Az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztését, az attitűdök erősítését, és a képességek fejlesztését
- Fejlesztjük a gyermekek gondolkodását és kreativitását.
- Biztosítjuk a tanulást támogató környezetet.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.

A tanulás lehetséges formái:

Spontán helyzetek:

Játékban tanulás, felnőtt modell követés, utánzás, melyek során a gyermekekben kíváncsiság ébred, tapasztalatokat szereznek.

Irányított játék:

Motiválás, lehetőségek kihasználása, játékba rejtett tanulás.

Fejlesztő játék:

A feltételek biztosítása mellett külső készítés. Kérdésekkel, biztatással segítjük a tanulást és a problémamegoldást.

Tanulás, ismeretsajátítás tevékenységeken keresztül

Mivel a cselekvéses tanulás egyrészt spontán, másrészt szervezett tevékenység, ezért egész óvodai életünket szervesen áthatja. Feltétlenül építünk a gyerekek élményeire, tapasztalataira.

Az ismeretnyújtás az egész nap folyamán mindvégig játékos jellegű marad. A folyamat alapját a motiváció és az óvónő - gyermek kölcsönösen egymásra ható közös tevékenysége képezi (lásd: játékos tanulás).

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek játékosan szerezzenek ismereteket. Természetesen vannak olyan területek a nevelésben, ahol a játékosságra csak részlegesen tudunk építeni. Ezekben a területeken az óvónők empátikus készségére van szükség.

Pedagógusaink példamutatása segíti a tanulási folyamatot (gondozás, munkajellegű tevékenység).

A tanulás folyamatában figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságának megfelelő szintjét és fejlődési ütemét. A tapasztalatokat a csoportokban dolgozó óvónők, a logopédus és a fejlesztőpedagógus feljegyzésekben rögzítik. Így folyamatosan átfogó képet kapunk a gyermekek fejlettségi szintjéről, az óvodánkban eltöltött évei során.

Ezek alapján szervezzük a felzárkóztató, ill. a tehetségesebb gyerekek gondozását segítő tevékenységeket. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk az egyéni, illetve a mikrocsoportos foglalkoztatásra.

A tanulás irányítása során **személyre szabott pozitív** értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását.

A mindennapos szervezett keretekben olyan érdeklődést felkeltő tevékenységeket kezdeményezünk, amelyek a gyermekek alapvető kíváncsiságára épít (lásd: külső világ megismerése), s így fejleszti az érzékelésüket, észlelésüket, figyelmüket, képzeletüket.

A tanulási folyamat komplexen összekapcsolódik mindazokkal az ismeretekkel, amelyeket a gyermekek a legkülönbözőbb forrásból szereznek. Pl.: megismertetjük őket a külső világ, a környezet megismerésének konkrét helyzeteivel, ehhez kapcsolunk dalokat, bábjátékokat, irodalmi témájú szövegeket, matematikai tapasztalatokat. Bizonyos alkalmanként az éneket a zenével együtt jelenítjük meg. A megismert dalos játékok vizuális és mozgásos tapasztalatszerzést biztosítanak gyermekeink számára. Ezekhez kapcsolódnak a német nyelvű fejlesztések más jellegű területei is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap az emlékezés.
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvőszemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

VII. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése

Célunk: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése, speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.

Helyzetkép

Óvodánkban 1 fő fejlesztőpedagógus és 1 fő pedagógiai asszisztens nyújt segítséget számunkra a beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek fejlesztésében, az ezzel kapcsolatban a felmerülő problémák megoldásában. A logopédiai fejlesztést a Logopédia Intézet alkalmazásában álló logopédus végzi heti 2 délelőtt.

Sajátos Nevelési Igényű (SNI) gyermek felvétele esetén utazó gyógypedagógus segítségét kell kérnünk a gyermekek fejlesztéséhez. A csoporton belüli foglalkoztatás során a részképességek fejlesztésére helyezük a hangsúlyt. A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a megfigyelések alapján egyénre szabott korrekciós tervet dolgozunk ki, melyet a gyógypedagógussal és a logopédussal egyeztetünk. Ezeknél a gyermekeknél még hangsúlyosabb szerepet kap az egyéni bánásmód elve. Óvodánkban fontosnak tartjuk a szeretetteljes, családi, a gyermekek számára biztonságot nyújtó, derűs óvodai légkör folyamatos biztosítását, amelyben a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek is képességeiknek megfelelően tudnak fejlődni.

A Beilleszkedési, Tanulási és Magatartás (BTM) zavarral küzdő gyermekek esetében a fejlesztőpedagógus kiszűri a problémát, a Nevelési Tanácsadóval felveszi a kapcsolatot. Ezután a Nevelési Tanácsadó megállapítja, hogy a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, ennek alapján szakvélemény készíti.

Óvodánk által ellátott kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

1. Különleges bánásmódot igénylő gyermek:

- 1.1. **sajátos nevelési igényű gyermek:** a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi fogyatékos (mozgásában enyhén korlátozott), beszéd fogyatékos gyermek.

Célunk:

- a sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, akaraterejének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül; (max.2 fő)
- a gyermekekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával problémamegoldó képességre nevelés.

Feladatunk:

- befogadó környezet megteremtése, fenntartása,
- személyi és tárgyi feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek(ek) specifikus fejlesztéséhez,
- olyan komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények áttekintése, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját, amelyek alapján tervezzük a specifikus fejlesztést,
- a fejlesztési területek szakértői bizottság által történő meghatározása,
- a nem megfelelően illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése, a gyermekek életminőségének javítása,
- az egyes képességek pozitív irányba történő fejlesztése, kudarctűrő képesség erősítése és siker orientálás,

- a speciális tevékenységek beépítése a napi életritmusba,
- együttműködés a családdal, az integráció előtérbe helyezése és elfogadása, inkluzív (befogadó) óvodai légkör biztosítása,
- sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés,
- egyéni fejlesztési terv alapján történő képesség kibontakoztatás,
- példamutató modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődését,
- Szükség esetén a megfelelő szakemberhez való irányítás (Nevelési Tanácsadó, Gyermek –ideggondozó, neurológiai szakrendelés),
- Megfelelő kapcsolat kialakítása a családdal, a szülők megnyerése a megfelelő prevenció munká érdekében,
- A gyermekek fejlesztése, amely által megfelel a későbbi befogadó intézmény iskolaérettségi kritériumainak.

Integrált nevelés feltételei:

- befogadó környezet megteremtése,
- egy óvodai csoportba 1-2 sajátos nevelési igényű gyermek kerülhet,

1.2. Mozgásában enyhén korlátozott gyermekek:

Fejlesztés célja:

- az enyhén károsodott tartási és mozgási funkciók javítása,
- a gyermek képessé váljék az életkorának megfelelő biológiai és társadalmi követelmények teljesítésére

Feladatok:

- gyógytestnevelő biztosítása,
- mindennapos tevékenységek során az önellátás fokozása,
- az enyhe fokú elváltozások sérülés specifikus korrigálására való törekvés.

1.3. Beszédben akadályozottak:

Azokat a gyermekeket vállaljuk, akiknek beszédfejlődése és beszédtevékenysége az életkori átlagtól elmarad vagy különbözik, és emiatt tartósan akadályozottá válhat a kommunikációs helyzeteiben, szociális kapcsolatokban.

Fejlesztés célja:

- A beszédében akadályozott gyermekek sokoldalú preventív fejlesztésével a beszédkedv kialakítása, fenntartása.

Feladatok:

- gyermek motiválása a beszédhibák leküzdésére,
- tudatos és tervszerű fejlesztés,
- anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció fejlesztése, speciális terápiák alkalmazása logopédus segítségével,
- módszerek célszerű alkalmazása az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beszédhiba típusának és súlyosságának figyelembevételével.

Kiemelt fontosságúnak tartjuk, hogy elvárásaink igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez:

- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl

- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak mindennapi nevelőmunkánk tartalmi elemeivé

Óvodánkban az együttnevelés – az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

- A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, terapeuta együttműködése szükséges.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszhetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

- A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékosságból, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékosságból, autizmus spektrum zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

Programunkban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek, így az óvodai nevelésünk a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek, valamint a német nemzetiségi nevelés megvalósítására törekszik.

1.4. beilleszkedési, figyelemzavarral, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesítő, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdő gyermek, akinek közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célja:

- a társadalmi normákhoz optimálisan igazodó magatartásformák elérése. Jelenlegi személyi és tárgyi feltételeink mellett csak enyhe fokban sérült olyan gyermekeket tudunk fogadni, akik a későbbiekben iskolai tanulmányaikat normál illetve integrált osztályban tudják folytatni.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő óvodapedagógus feladatai:

- A pozitív tulajdonságok kiemelésével a személyiség komplex fejlesztése,
- a különbözőség elfogadtatása, kezelése,
- a különbözőséget elfogadó környezet megteremtése,
- az alkalmazkodóképesség, önállóság fejlesztése,
- egyénre szabott programok készítése,
- a szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése.
- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz

- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba

1.4.1. **kiemelten tehetséges gyermek:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Célunk: az általános alapok fejlesztése, a tehetség ígéretes gyermekek felismerése, fejlődésük elősegítése és támogatása.

A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás –dúsítás módszerét alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek.

Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetség ígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

2. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint **hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:** az a gyermek, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akiknek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője a gyermek három éves korában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek továbbá, akit tartós nevelésbe vettek. (A halmozottan hátrányos helyzet megállapításához szülői nyilatkozat szükséges.)

Feladatunk:

- a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek képességeinek kibontakoztatása, egész személyiségük fejlesztése oly módon, hogy a differenciált, egyéni bánásmód által a társadalmi együttéléshez nélkülözhetetlen ismereteket, szokásokat, viselkedési szabályokat megalapozzuk.
- Prevenációs feladatok végzése (életvitel, életvezetési programok elemeinek beépítése az egészséges életmódra nevelés feladataiba és a szülői értekezlet témáiba.
- Különböző pedagógiai, szociális és egyéb szolgáltatások közvetítése a szülők felé, a családok, a gyermekek megsegítése érdekében.
- Személyes gondoskodás keretén belül feltárni, melyek azok a családok, akik anyagi támogatásra szorúlnak, és a rászorultságuknak megfelelő juttatáshoz segíteni őket.
- Biztosítani a gyerekek számára, hogy a problémáikhoz, igényeikhez szükséges szakember által megfelelő fejlesztésben részesüljenek.

VIII. Gyermekvédelem az óvodában

A gyermekvédelem célja: a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

Az 1991. évi LXIV. a gyermek jogáról szóló törvény értelmében az, hogy a gyermek jogait, érdekeit szem előtt tartva biztosítsa a lehető legjobb egészségi állapothoz való jogát, az emberi méltósághoz való jogát, a jó híréhez való jogát.

- A gyermeket óvja, védje, szocializálja, személyiségét, képességeit fejlessze figyelembe véve a gyermekek eltérő fejlődési ütemét.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett fontosnak tartjuk a befogadó környezet megteremtését, az előítéletek kialakulásának megelőzését.

A gyermekvédelem feladata:

- Minden gyermeknél törekedjen azon szükségletek kielégítésére, amelyek az adott gyermeki személyiség fejlődéséhez nélkülözhetetlenek.
- Közreműködik a gyermekek veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során tevékenyen együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, hatóságokkal.
- Elősegíti a szocializációs zavarok megelőzését, a gyermek elfogadását az adott közösségben és a meglévő problémák kezelését, és igyekszik megoldani illetve enyhíteni.
- Speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása, melyet a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal, fejlesztőpedagógussal együttműködve végez.
- Az inkluzív pedagógiai szemlélet érvényesítése: pedagógiai alapelveinknek megfelelően minden gyermek számára egyenlő hozzáférést biztosít.
- Multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció megvalósítása során tiszteletben tartja gyermekeink kulturális sokféleségét, és ennek értelmében figyelembe veszi az egyéni igényeket.
- Az egészséges életmód kialakításának megalapozása, mely magában foglalja az egészséges táplálkozás, a mozgás, a sport fontosságának hangsúlyozását.
- A segítségnyújtás során minden esetben egyéni, családhoz illesztett megoldásokra törekszünk, különös hangsúlyt fektetve az empatikus magatartással való hozzáállásra.
- **Feladatunk** az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való - együttműködésre készítő - **kapcsolattartás.**

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük

- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- gyermeki jogok gyakorlása során

- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)
- a nemzetiségi nevelésben való részesülés során
- a gyermek csoportban való elhelyezése során
- az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- segítséget nyújtunk a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére egyaránt
- szülői igény esetén lehetőséget biztosítunk vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelés megvalósításához

Az óvodapedagógusok feladata:

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése. Köteles tiszteletben tartani a gyermek személyiségét és családját világnézetét, értékrendjét nem kényszerítheti rá senkire az óvodában, vallási, világnézeti kérdésekről nem foglalhat állást nevelőmunkája során.

Ha az óvónők azt tapasztalják, hogy a gyermek testi, értelmi, érzelmi fejlődését valamilyen körülmény, magatartás gátolja, vagy akadályozza (veszélyeztetett), vagy az adottságaihoz mért fejlődés lehetősége akadályozott (hátrányos helyzetű), jelzik az óvoda gyermekvédelmi megbízottjának.

- A nevelő-oktató munka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése.
- Baleset megelőzés.
- Fejlődést hátráltató tényezők feltárása és azok pedagógiai megsegítése.
- A gyermek megóvása a testi-lelki erőszakkal szemben.
- Eltérő fejlődési ütemünket figyelembe véve fejleszti a gyermekek személyiségét.
- A problémák felismerése, szükség esetén szakember segítségének igénybe vétele.

Veszélyeztetettség fogalma:

Az 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról 5.§ szerint a következő:

„Olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.”

Gyermekvédelmi felelős tevékenysége:

Az intézmény gyermekvédelmi munkájának irányítását az óvodavezető végzi a gyermekvédelmi megbízottal együtt. A gyermekvédelmi megbízott a nevelőtestületnek az a tagja, aki az intézmény vezetőjének megbízásából képviseli a gyermekvédelmi törvény érvényesülését, folyamatos kapcsolatban áll a helyi Családsegítő, Szociális és Gyermekjóléti Szolgálattal. Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekeket. A nyilvántartásban feljegyzi a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket, és azok eredményességét. Kapcsolat felvételi lapon jelzi a problémát a helyi Családsegítő, Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat felé.

Aki:

- Napi kapcsolatban áll az óvodapedagógusokkal.
- A gyermekvédelmi felelős az óvodapedagógusokkal közösen felméri a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeket.

- Tájékoztodik, hogy más intézményből érkezett gyermekek/óvoda, bölcsőde/ részesültek-e már gyermekvédelmi ellátásban.
- Folyamatos kapcsolatot tart a szakszolgálatokkal, hivatalokkal, társszervekkel (Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Szolgálat, Önkormányzat Hatósági Osztálya).
- Szükség esetén környezettanulmányt végez az óvodapedagógusokkal együtt.
- Folyamatosan informálja a szülőket a gyermekvédelemmel kapcsolatos információkról, a segítő-, és hivatalos szervezetek elérhetőségeiről.
- Szükség esetén kezdeményezi a gyermekek rendszeres anyagi megsegítését.
- Vezeti a nyilvántartást a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekekről, valamint a segélyben részesülőkről, egyeztetve az óvoda gazdasági ügyintézőjével.
- Rendszeresen részt vesz megbízásával kapcsolatos továbbképzéseken, és az itt elhangzottakról tájékoztatja a Nevelő Testületet.
- Tanév végén írásos beszámolót készít, melynek tartalmáról a Nevelő Testületet tájékoztatja.
- Jelzési kötelezettsége van a veszélyeztetettség esetén a Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- Hatósági eljárást kezdeményez, elhanyagoltság, bántalmazás, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartás esetén.
- A családdal együttműködve segíti a gyermeki jogok érvényesülését, szükség esetén a jogszabályokban meghatározott pénzbeli, természetbeli, illetve személyes gondoskodást nyújtó alapellátásról tájékoztatja a szülőket, vagy kezdeményezi azokat.
- Figyelemmel kíséri a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek óvodán belüli, ill. különböző szakszolgálatok által történő differenciált fejlesztését. A fejlesztést végző szakszolgálatokkal folyamatosan kapcsolatot tart. Az együttműködés kiterjed a szociális intézményekre, szociális és gyermekjóléti szolgálatra, családsegítő szolgálatra, egészségügyi intézményekre, és a nevelési tanácsadóra is.

Kapcsolatrendszere és a kapcsolattartás formái:

- A család és az óvoda kapcsolata
 - Családlátogatás,
 - Szülői értekezlet,
 - Fogadó óra,
 - Játszó délelőtt,
 - Családokat bevonó szabadidős programok.
- Külső kapcsolattartás rendszere:
 - **Egészségügyi Szakszolgálat** részéről a gyermekorvos, a védőnő és a fogorvos a gyermekek rendszeres szűrést végzik. Amennyiben valamelyik gyermek egészségi állapotában, érzékszervi működésében problémát észlelünk a szakszolgálat segítségét kérjük, és közösen tájékoztatjuk a szülőket.
 - **Iskola gyermekvédelmi felelősét** tájékoztatjuk a gyermekvédelmi vagy egyéb szociális támogatásban részesülő gyermekekről.

- **Nevelési Tanácsadóhoz** irányítjuk a viselkedési, beilleszkedési zavarokkal küzdő vagy egyéb pszichés zavart mutató gyermekeket, továbbá az iskolakezdés előtt állók közül azokat, akik véleményünk szerint nem egyértelműen iskolaérettek.
- **Családsegítő Szolgálathoz** irányítjuk azokat a családokat, akiknek életvezetési, egészségügyi, jogi vagy pszichológiai segítségre van szükségük.
- **Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Irodájához** irányítjuk az olyan családokat, akik anyagilag szorult helyzetben vannak.
- **Szociális és Gyermekjóléti Szolgálathoz** a veszélyeztetett gyermekek megsegítése, védelme érdekében fordulunk.
- **Rendőrség** felé jelzési kötelezettségünket látjuk el a gyermekek súlyos veszélyeztetettsége, a család súlyos életvezetési problémája, deviáns viselkedése esetén.

IX. Az óvoda kapcsolatrendszere

1. Óvoda és a család

A gyermekek fejlődésében a család biztonságadó szerepe meghatározó.

Az óvodai nevelésünk igyekszik megteremteni az egyensúlyt, kiegészíteni és gazdagítani a családi nevelést. Együttnevelésünkben fontos helyet szánunk a stressz mentes, kiegyensúlyozott, egészséges életvitel megalapozásának, mozgásfejlesztésének.

Feladatok:

- Szemléletformálás a családon belüli arányos munkamegosztás működtetése érdekében.
- Figyelemráirányítás arra, hogy a gyermek szabadon kifejlesztheti személyes képességeit, szabad választási lehetőséggel bír anélkül, hogy szigorú nemi szerepek által meghatározott korlátozások vonatkoznának rá (kézműveskedő, főzőcskéző, babázó, lányokkal játszó kisfiú, építkező, autózó, szerelő, főleg fiúkkal játszó kislány).
- A szülők tájékoztatása gyermekek aktuális fejlettségi szintjéről, fejlődési jellemzőiről, fejlesztési feladatait tartalmazó dokumentum alapján.
- Az indirekt hatások mellett tudatos szemléletformálás, a szülők bevonása az óvodában a gyerekekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe.

Az óvoda és a család kapcsolatában lehetőséget kínál programunk:

- a német nemzetiségi nevelésre,
- hagyományörzésre és értékteremtésre.

Célunk:

- hogy a gyermekkor – a játék, az álmok és a tanulás derűs világa maradjon.

A kapcsolattartás formái:

- Felvételi beszélgetés – kölcsönös információ átadás, házirend.
- Óvoda kóstoló:
Bepillantás az óvoda mindennapi életébe, óvodai tájékoztató az érdeklődőknek.
- Családlátogatások - Óvodába lépést megelőző családlátogatás.
Első találkozás a család és az óvónő(k) között, az egymás iránti bizalom megnyerését eredményezheti (szülő – óvónő, gyermek – óvónő kapcsolata). Egyéb családlátogatás: meghittebb együttműködési forma, amely a gyermekeknek érzelmi többletet maradandó emléket nyújt.
- Szülői értekezletek:
- Az új szülők részére tájékoztató szülői értekezlet: – Benyomásokat szereznek az óvodáról – óvodai életéről. Megismerkednek az óvoda nevelési programjával, informálódnak a gyermekek játékba ágyazott tevékenységeiről. Tájékoztatjuk a szülőket a beszoktatás lehetőségeiről, a házirendről.
- Csoport szülői értekezletek: A hagyományos óvodai szokásrend, a nevelési célok bemutatása, az óvoda és a család együttnevelésének elvei.
- Egyéb témájú szülői értekezletek: Segítő szándékkal szerveződnek. Ismeretnyújtó, tájékoztató, amely az egyéni fejlesztést segíti.
- (Szakemberek: logopédus, gyermekorvos, tanítónő, gyógytestnevelő).

- **Fogadóóra:**
Lehetőséget ad arra, hogy az óvónő és a szülők kölcsönös bizalommal, nyíltsággal beszéljék meg a gyermek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatokat esetleges problémákat, megoldásokat.
Kiindulópontnak tekintjük, hogy mind a két fél a gyermek érdekét tartsa elsődlegesnek.
- **Játszódélelőttök (nyílt nap):**
Rendszerességgel látogatható havonta – kéthavonta.
A szülő nem csak passzív nézője a nevelési folyamatnak, hanem gyermekével együtt tevékenykedik, megéri és megérti az óvónő nevelési törekvéseit.
- **Szülői munkaközösség**
Ismerjék a szülők a tisztséget betöltő tagokon keresztül az óvoda nevelési koncepcióját, együttműködésük fontosságát.
Az éves munkatervben megfogalmazott feladatok együttes megvalósítása a tevékenységekben teszi élővé a kapcsolatot.

Az együttműködést gazdagító tevékenységek:

- *Termésköszöntő:* különböző termések, termények gyűjtése. Közös szüret megszervezése. Ismerkedés az egykor híres szőlőhegyek szüreti szokásaival, hagyományával.
- *Márton nap:* az ünnepi szokásokkal való ismerkedés. Lampion készítés. Közös est létrehozása, közös éneklés, tűzgyújtás. Az óvoda és a család kapcsolatának mélyítése.
- *Német Nemzetiségi Hét:* ismerkedés a helyi német nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel.
- *Közös kirándulások* a családokkal: tájmegismerő, hagyományápoló, ismereteket nyújtó céllal.
- *Kézműves és játszóházak:* megismerkedhetnek a népi mesterségekkel, népi mozgásos játékokkal.
- *Jeles napokat,* ünnepeket előkészítő esték: a szülők részesei lehetnek az ünnepi készülődés folyamatának.

Továbbfejlesztés lehetősége:

- *Szülőszemináriumok:* aktuális témákkal, amelyek az óvoda konkrét szituációival a családi neveléssel kapcsolatosak. (Havonta egy alkalommal óvoda szinten.)
- *Nagyszülődélután:* a nagyszülők által ismert játékokkal, dalokkal, mondókákkal, a nemzetiségi identitástudat megerősítése a gyermekekben. (Évente egy alkalommal, összel, óvodai szinten.)
- *Apák napja:* (választható.)
- *Bolhapiac*
- *Bagoly túra* (választható)

Szülők által igényelt egyéb, nem kötelező szolgáltatásaink

Térítésmentes szolgáltatásaink:

Logopédia: Heti két alkalommal logopédus foglalkozik beszédhibás gyermekekkel.

Cél:

- beszédhibák megszűnése az iskolába lépésig,
- életkornak megfelelő szókinccs és tartalmi beszéd kialakulása,
- az írás-olvasás tanulásához szükséges készségek megerősítése.

Feladat:

- beszédszervek mozgásának erősítése, a magyarban használt hangok kialakítása,
- a hangok akusztikus és motoros megkülönböztetése (differenciálása),
- szókinccsbővítés,
- részképességek fejlesztése – kiemelten az olvasás-írás elsajátításához szükséges készségeket.

Preventív gyermektorna:

Heti 1 alkalommal délután preventív gyermektorna középsős és nagycsoportos gyermekeknek számára max:15 fő részére.

Célja: sikerélményt adó mozgás- játék, a testedzés biztosítása, tartásjavítás, talpboltozat erősítés.

Játzóház

Cél:

- az óvoda és a család kapcsolatának erősítése.

Feladat:

- a közös élményekre épülő hagyományörző tevékenységek szervezése,
- emberi kapcsolatok erősítése, kapcsolatteremtő készség fejlesztése.

Gyermektánc:

Szervezett tevékenység 5-6-7 éves korúak számára, heti két alkalommal. (Egy magyar és egy német nemzetiségi tánc.)

Cél:

- A dalos-, táncos játékok, hagyományok ápolásával a múlt értékeinek átörökítése, éltetése.

Feladatai:

- az identitás erősítése,
- tájjellegű hagyományok felkutatása és őrzése,
- a gyermektánc segítségével a gyermek egyensúlyérzékének, helyes testtartásának fejlesztése, esztétikus mozgás kialakítása.

Hitoktatás:

Szülői igény szerint lehetőséget biztosítunk az egyházi személy által szervezett fakultatív hitoktatásban való részvételhez.

Térítéses szolgáltatásaink, melyet nevelési időn kívül szervezünk:

Kirándulás, színház: Szülői igény esetén, alkalmanként.

2. Egyéb kapcsolatok:

Bölcsőde:

- bölcsőde látogatás az új kiscsoportos óvónők részéről, óvodába hívogató – bölcsisiek vendégül látása.

Óvodák:

- német nemzetiségi óvodák látogatása más tájegységekről – Baranya – Komárom – Tolna.

Partner óvoda:

- Németország: Regensburg, Deggendorf – nyelvi módszertani tapasztalat leltéségei.

Általános iskola:

- Az óvoda és az általános iskola közötti megfelelő együttműködés előkészíti a gyermekek iskolakezdését és segíti az óvoda-iskola közötti átmenet megkönnyítését.

Egészségügyi intézmény:

- óvodaorvos, védőnő, gyermekfogászat. Figyelemmel kísérik a gyermekek fejlődését, és segítséget nyújtanak a rejtett betegségek feltárásában.

Művelődési intézmény:

- Művelődési Ház – színházi programok látogatása.
- Tájház – helytörténeti gyűjtemény megtekintése.
- Könyvtár

Német Kisebbségi Önkormányzat:

- Az önkormányzat ifjúsági programjain való részvétel. A nemzeti lakossággal való kapcsolat: idős emberek felkeresése, meghívása óvodai ünnepeinkre, a Német Nemzetiségi Hétre.

Környező patronáló cégekkel való kapcsolat:

- Igyekszünk betekintést nyújtani intézményünk működésébe. Részt vesznek jeles napjainkon. Támogatást nyújtanak intézményünk részére.

A fenntartóval való kapcsolat:

- Havi rendszerességgel tartott megbeszélések. Óvodánk hagyományos ünnepein való részvétel, jelenlét.